

GUVERNUL ROMÂNIEI

**PROGRAMUL DE CONVERGENȚĂ
2012-2015**

- Aprilie 2012 -

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
1. CADRUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE.....	6
1.1 Context general al politicii economice.....	6
1.2 Politica monetară și a cursului de schimb.....	10
1.3 Reforme structurale.....	11
2. PERSPECTIVELE ECONOMICE	13
2.1 Economia la nivel global / Ipoteze tehnice.....	13
2.2 Evoluții ciclice și perspective actuale.....	13
2.3 Scenariul pe termen mediu.....	17
2.4 Balanțe sectoriale.....	18
3. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI.....	20
3.1 Strategia de politici.....	20
3.2 Obiectivele pe termen mediu.....	20
3.3 Politica bugetară în anii 2011 și 2012.....	24
3.4 Perspectivele bugetare pe termen mediu.....	29
3.5 Programul Național de Dezvoltare a Infrastructurii.....	29
3.6 Impactul aderării la UE asupra finanțelor publice.....	29
3.7 Balanța structurală și poziția fiscală.....	30
3.8 Evoluțiile și nivelul datoriei.....	32
4. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANTELOR PUBLICE.....	34
ANEXE	

INTRODUCERE

Forma actualizată a Programului de convergență pentru perioada 2012 - 2015 a fost elaborată pe baza Regulamentului CE Nr. 1466/1997 al Consiliului privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice, așa cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1055/2005 al Consiliului și Regulamentul (UE) nr. 1175/2011 al Parlamentului European și al Consiliului.

Programul de Convergență este realizat în concordanță cu Codul de conduită referitor la Specificațiile privind Implementarea Pactului de Stabilitate și Creștere și la Liniile orientative pentru formatul și conținutul Programelor de Stabilitate și de Convergență din 12 ianuarie 2012.

Transmiterea de către statele membre și evaluarea de către CE a Programului de Convergență reprezintă o componentă a „Semestrului European” care privește întărirea coordonării politicilor economice, structurale și bugetare. Semestrul european este instrumentul principal pentru Strategia Europa 2020, instrumentul preventiv al Pactului de stabilitate și creștere (amendat prin intrarea în vigoare, în data de 13 decembrie 2011, a pachetului de 6 regulamente) și al Procedurii de dezechilibre macroeconomice, precum și pentru Pactul Euro Plus.

Programul de Convergență ilustrează capacitatea României de a se încadra încă din anul 2013 în obiectivul bugetar pe termen mediu (MTO), reprezentând un deficit bugetar structural de 0,7% din PIB, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Angajamentul de adoptare a monedei euro în 2015 este menținut și reprezintă o ancoră importantă a asigurării consecvenței în timp a mix-ului de politici macroeconomice și a reformelor structurale, precum și pentru promovarea ajustărilor necesare creșterii rezilienței și flexibilității economiei românești.

Continuarea procesului de reforme în special al celui de consolidare fiscală, în baza acordului de finanțare de tip preventiv încheiat cu UE, FMI și BM este de natură să confere coerența politicilor macroeconomice și financiare, contribuind la consolidarea încrederii investitorilor și la diminuarea riscului contagiunii de pe alte piețe. Deși nu se mai întrevăd măsuri de austeritate de genul celor aplicate în anul 2010, pe partea de cheltuieli se va menține o abordare prudentă tocmai pentru a consolida trendul sustenabil al finanțelor publice.

Pe termen mediu, obiectivul specific al politicii bugetare este reprezentat de ajustarea în continuare a deficitului bugetar, țintele planificate fiind de 2,3% din PIB în 2012, 1,5% în anul 2013, 1,2% în 2014 și 0,9% în anul 2015 (cifre conform metodologiei ESA).

Cadrul macroeconomic din Programul de Convergență ia în considerare perspectivele mediului internațional și ale economiei europene din prognozele Comisiei Europene. De asemenea, scenariul macroeconomic propus pentru perioada 2012-2015 este convergent cu estimările CE despre evoluția economiei românești.

1. CADRUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE

1.1 Contextul general al politicii economice

În conformitate cu Programul de Guvernare, și cu luarea în considerare a obiectivelor prevăzute în Strategia Europa 2020, Pactul Euro Plus și Acordul preventiv cu UE și FMI, strategia economică pe termen mediu a Guvernului este orientată către promovarea competitivității și ocupării forței de muncă, consolidării finanțelor publice și a stabilității financiare. Măsurile concrete au fost prevăzute atât în Programul de convergență 2011-2014 cât și în Pactul Euro Plus (PEP).

Pactul Euro Plus

La nivel european, Pactul Euro Plus (PEP) reprezintă un angajament politic care vizează consolidarea financiară și susținerea competitivității economice a Uniunii, asumat în cadrul Consiliului European din martie 2011 de către 23 state membre ale UE, printre care și România.

PEP are ca obiective promovarea competitivității și ocupării forței de muncă, consolidarea sustenabilității finanțelor publice și a stabilității financiare. În scopul atingerii acestor obiective, România a elaborat o listă cu măsuri concrete, aprobată de guvern prin memorandum la data de 29 aprilie 2011. Aceste măsuri au fost incluse în Programul Național de Reformă 2011 – 2013, precum și în Programul de Convergență 2011-2014.

Prin includerea prevederilor Pactului Euro Plus în Programele de Stabilitate/Convergență și în Programele Naționale de Reformă, pactul a fost integrat în Semestrul European. În acest fel, este asigurată o evaluare coerentă a angajamentelor asumate prin pact, precum și o monitorizare eficientă a recomandărilor specifice de țară.

Raportul privind implementarea PEP, care reflectă stadiul realizărilor la data de 15 martie 2012, evidențiază progresele notabile, mai ales în ceea ce privește sustenabilitatea finanțelor publice și consolidarea stabilității sectorului financiar.

Continuarea consolidării fiscale a contribuit la îmbunătățirea credibilității României. În anul 2011, România s-a plasat pe traiectoria cea bună pentru a atinge ținta de deficit a bugetului general consolidat

Execuția bugetului general consolidat la 31 decembrie 2011 s-a încheiat cu un deficit de 23,9 mld. lei, respectiv 4,13% din PIB (cash), România menținându-se în ținta de deficit planificată inițial de 4,4% din PIB.

Pentru anul 2012, se prevede un deficit de 1,9% în cash și 2,3% conform ESA, asigurându-se ieșirea din procedura de deficit excesiv instituită României în anul 2009 ca urmare a deficitului înregistrat în anul 2008.

Ariatele și facturile neplătite la nivelul bugetului general consolidat (fără întreprinderile de stat) au continuat să scadă de la începutul anului 2011. Ariatele se situează acum sub 0,2% din PIB (aproape integral la nivelul autorităților locale). La întreprinderile de stat monitorizate în cadrul programului de asistență financiară al UE/FMI, ariatele au scăzut în trimestrul patru al anului 2011 cu aproximativ 0,8% din PIB, ajungând la 2,6% din PIB.

În sectorul sanitar, arieratele aferente facturilor înregistrate au fost integral eliminate, iar facturile neînregistrate descoperite în cursul exercițiului de inventariere până la finele anului 2011 au fost integral înregistrate în sistem și programate la plată.

La nivel local, arieratele au scăzut în anul 2011. Această tendință ar putea fi accelerată, noile amendamente aduse Legii finanțelor publice locale împiedicând acumularea de arierate noi. În mod deosebit, se va asigura finanțarea adecvată, în limitele plafoanelor de cheltuieli ale ministerelor ordonatoare, a proiectelor autorităților locale cofinanțate de la bugetul de stat. Finanțarea pe termen mediu a acestor proiecte va fi garantată prin contracte multianuale, semnate între ministerele ordonatoare și autoritățile locale, cu respectarea prevederilor Legii finanțelor publice locale.

În următorii doi ani, perioada de plată a facturilor depuse în sistemul bugetului de stat și în cel al asigurărilor sociale va fi redusă treptat. Directiva 7/2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale va fi transpusă în legislația românească în timp util.

Stabilitatea financiară a rămas robustă pe parcursul anului 2011, în pofida contextului economic intern și internațional dificil. Riscurile la adresa sectorului bancar au fost contracarate de către instituțiile de credit prin eforturi proprii întreprinse în contextul activității desfășurate de Banca Națională a României (BNR) în privința reglementării prudențiale, supravegherii și gestionării adecvate a riscurilor din sistem, care s-au concretizat în consolidarea nivelurilor de solvabilitate, provizionare și lichiditate. Majoritatea acțiunilor, aflate în competența BNR, menite să contribuie la asigurarea unei funcționări adecvate și stabile a sectorului financiar au fost îndeplinite integral, iar pentru restul termenul de finalizare propus este 30 aprilie 2012, în conformitate cu angajamentele asumate de autoritățile române în luna februarie 2012 prin Scrisoarea de Intenție transmisă Fondului Monetar Internațional.

Adoptarea IFRS (International Financial Reporting Standards) se încadrează în tendința globală de armonizare a standardelor naționale cu cele internaționale de raportare financiară, date fiind evoluțiile economice și financiare actuale în direcția internaționalizării operațiunilor bancare și, implicit, nevoia sporită de uniformizare la nivel internațional a regulilor contabile ce stau la baza informației financiare publicate.

Măsurile propuse pentru implementarea IFRS au fost realizate prin: transmiterea către Ministerul Finanțelor Publice (MFP) a monografiilor contabile comparative în scopul facilitării înțelegerii diferențelor de tratament contabil; actualizarea cadrului¹ de raportare contabil și statistic din perspectiva introducerii noilor standarde contabile; actualizarea și transmiterea către instituțiile de credit a precizărilor referitoare la cadrul de raportare a RMO (Rezerve Minime Obligatorii); actualizarea reglementărilor prudențiale² și emiterea propunerilor de filtre prudențiale menite să asigure în continuare o politică prudentă în ceea ce privește solvabilitatea, provizioanele și rezervele bancare. Modificările aduse cadrului de reglementare nu

¹ În acest sens, BNR a emis o serie de trei acte normative: Ordinul BNR nr.1/2011, publicat în MO nr.153 și 153 bis din 2 martie 2011, Ordinul BNR nr.2/2011, publicat în MO nr.418 și 418 bis din 15 iunie 2011 și Ordinul BNR nr.3/2011, publicat în MO nr.418 și 418 bis din 15 iunie 2011.

² În Monitorul Oficial au fost publicate o serie de 16 acte normative menite să actualizeze reglementările prudențiale din perspectiva introducerii noilor standarde contabile.

sunt de natură să genereze schimbări semnificative în nivelurile de capitalizare, provizionare sau lichiditate ale instituțiilor de credit din țara noastră, datorită faptului că cerințele prudențiale în vigoare, implementate de BNR, acoperă într-un grad adecvat riscurile.

În ceea ce privește consolidarea sistemului bancar, implementarea măsurilor prevăzute în acordurile de finanțare încheiate cu UE și FMI pentru perioada 2009 – 2011 a venit în sprijinul aplicării ferme a politicilor macroprudențiale. Noul acord de tip preventiv încheiat în 2011 cu UE, FMI și Banca Mondială (BM), alături de angajamentele autorităților române asumate în cadrul programelor naționale, constituie repere importante pentru menținerea stabilității financiare și pentru continuarea reformelor structurale în scopul impulsionării potențialului de creștere economică.

În vederea întăririi sistemului bancar, începând cu data de 1 septembrie 2011, a intrat în vigoare OG nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, act normativ care modifică legislația, pe de o parte în sensul permiterii utilizării resurselor Fondului de Garantare a Depozitelor din Sistemul Bancar (FGDSB) în scopul finanțării măsurilor de restructurare autorizate de BNR referitoare la transferul de depozite, iar pe de altă parte, al asigurării consecvenței prevederilor actelor normative componente ale cadrului legal privind activitatea FGDSB cu cele aplicabile în domeniul instituțiilor de credit.

De asemenea, la nivelul BNR a fost elaborat cadrul contractual standard pentru achiziții de active cu preluare de pasive și sunt în curs de finalizare activitățile³ legate de elaborarea procedurilor interne pentru exercitarea noilor competențe în domeniul restructurării instituțiilor de credit cu probleme.

În scopul facilitării accesului instituțiilor de credit la lichiditate, începând cu data de 3 octombrie 2011, lista activelor eligibile acceptate la operațiunile de piață monetară ale BNR a fost extinsă prin includerea obligațiunilor denominate în euro emise de România și a obligațiunilor denominate în lei emise de instituțiile financiare internaționale (IFI), depozitate în sistemul Euroclear, ca urmare a operaționalizării conexiunii directe SaFIR-Euroclear. Tot în sensul lărgirii listei activelor eligibile, trebuie menționat faptul că obligațiunile denominate în lei emise de IFI, depozitate în sistemul RoClear, vor fi acceptate drept active eligibile după semnarea contractului de participare a BNR la sistemul RoClear și operaționalizarea conexiunii directe SaFIR-RoClear⁴.

³ La data de 21.01.2012, a intrat în vigoare O.G. nr. 1/2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul instituțiilor de credit, care modifică O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului și O.G. nr. 39/1996 privind înființarea și funcționarea Fondului de garantare a depozitelor din sistemul bancar. De asemenea, a fost creat un grup de lucru, sub coordonarea prim-viceguvernatorului BNR, în cadrul căruia vor fi elaborate toate procedurile necesare implementării noilor atribuții în domeniul restructurării instituțiilor de credit, inclusiv pentru implementarea măsurilor de stabilizare care fac obiectul O.G. nr. 1/2012.

⁴ Conexiunea este finalizată din punct de vedere tehnic, iar AGA a S.C. Depozitarul Central S.A. a acceptat propunerile BNR și a aprobat lista tarifelor aplicabile băncilor centrale. Urmează ca S.C. Depozitarul Central S.A. să remită BNR contractul de participare, în vederea semnării. Se preconizează că semnarea contractului și operaționalizarea conexiunii directe SaFIR – RoClear să aibă loc până la data de 15 martie 2012.

Pentru stabilirea unui tratament prudential al deținerilor temporare de participații, obținute ca urmare a restructurării creditelor acordate, care să nu conducă la slăbirea poziției financiare a băncilor, BNR a elaborat Regulamentul nr. 26/2011⁵.

Totodată, BNR a monitorizat⁶ atent situația creditelor în valută, distinct pentru sectorul companiilor nefinanciare și cel al populației⁷ și va continua să facă acest lucru inclusiv prin adoptarea măsurilor necesare pentru a se asigura că acordarea creditelor în monedă străină se realizează astfel încât riscurile aferente debitorilor neacoperiți la riscul valutar să fie gestionate în mod corespunzător și reflectate cu acuratețe în prețurile serviciilor financiare. Acțiunile BNR se încadrează în contextul general european, în care se urmărește reluarea echilibrată a creditării, accentul fiind pus pe împrumuturile în monedă națională față de cele acordate în valută, pe lângă gestionarea adecvată a stocului existent de credite în monedă străină. În acest sens, se are în vedere analiza necesității și oportunității ajustării cadrului de reglementare și, eventual, extinderii instrumentarului de monitorizare a riscurilor aferente stabilității financiare generate de creditarea în valută, pentru a răspunde recomandărilor Comitetului European pentru Risc Sistemic în domeniu.

În vederea dezvoltării unui plan pentru situații neprevăzute în sectorul bancar, la nivelul BNR sunt în curs de finalizare⁸ măsurile menite să conducă la realizarea acestei acțiuni. În acest sens, a fost elaborată procedura internă de identificare a băncilor de importanță sistemică (procedura va stabili criteriile și parametrii de evaluare a caracterului sistemic al unei instituții de credit). Aceasta urmează să fie aprobată la nivelul BNR ca parte a unui pachet mai larg de proceduri referitor la instrumentul bancă punte (bridge bank). De asemenea, a fost elaborat un set de comunicate de presă⁹ care vizează cele trei tipuri de măsuri de stabilizare prevăzute de O.G. nr. 1/2012.

Pentru actualizarea setului de politici corective și a instrumentelor de rezoluție, BNR va evalua necesitatea completării setului său de instrumente de rezoluție în conformitate cu prevederile Directivei privind un cadru european de redresare și soluționare a situației băncilor problemă, în momentul finalizării și intrării în vigoare a acesteia.

⁵ Regulamentul BNR nr. 26/2011 privind deținerile temporare de acțiuni/părți sociale în cursul unei operațiuni de asistență sau restructurare financiară a unei entități din afara sectorului financiar a fost publicat în MO nr. 855/5.12.2011.

⁶ Cele mai importante concluzii ale monitorizării, precum și noi măsuri de politici pe care BNR intenționează să le adopte, au fost publicate în cadrul ultimului *Raport asupra Stabilității Financiare 2011* (documentul a fost diseminat pe site-ul BNR în luna septembrie 2011).

⁷ În MO nr. 767/31.10.2011 a fost publicat Regulamentul BNR nr. 24/2011 privind creditele destinate persoanelor fizice.

⁸ Termenul propus este 30 aprilie 2012, în conformitate cu prevederile paragrafului 14 din Memorandumul de politici economice și financiare anexat la Scrisoarea de Intenție transmisă FMI în luna februarie 2012.

⁹ Acestea urmează a fi integrate în proiectul de procedură privind comunicarea externă în situațiile în care BNR decide aplicarea unor măsuri de restructurare a băncilor a căror activitate se consideră că poate afecta buna funcționare a sistemului financiar, care este parte a procedurilor interne ale BNR privind implementarea instrumentului bancă punte.

1.2 Politica monetară și a cursului de schimb

Potrivit statutului său¹⁰, Banca Națională a României are ca obiectiv fundamental asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. Începând cu luna august 2005, politica monetară se implementează în contextul strategiei de țintire directă a inflației, care coexistă cu regimul de flotare controlată a cursului de schimb. Acest regim al ratei de schimb este compatibil cu utilizarea țintelor de inflație ca ancoră nominală a politicii monetare și permite un răspuns flexibil al acestei politici la șocurile neprevăzute ce pot afecta economia.

Politica monetară va rămâne ferm orientată în direcția atingerii țintelor de inflație stabilite de BNR împreună cu guvernul și implicit a reducerii durabile a ratei inflației pe termen mediu spre niveluri compatibile cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor adoptată de BCE. Un sprijin în acest sens este de așteptat să-l ofere adoptarea începând cu anul 2013 a unei ținte staționare multianuale de inflație, situată la nivelul de 2,5 la sută ± 1 punct procentual; această decizie a fost luată de CA al BNR la finele anului 2010, concomitent cu decizia de menținere a țintei anuale pentru 2012 la nivelul celei din anul 2011, respectiv la 3 la sută ± 1 punct procentual. Trecerea la o țintă staționară de inflație reprezintă o schimbare benefică, dar și ambițioasă adusă strategiei de țintire a inflației, cu avantajul ancorării anticipațiilor inflaționiste, și care urmează etapei țintelor anuale gradual descrescătoare¹¹ de inflație stabilite și anunțate pe un orizont temporal de câte doi ani, ce a caracterizat această strategie de la adoptarea ei.

O premisă favorabilă pentru menținerea ratei anuale a inflației pe o traiectorie compatibilă cu atingerea țintei de inflație pe termen mediu o constituie coborârea recentă¹² a ratei anuale a inflației la niveluri minime din punct de vedere istoric - rezultat al îndeplinirii programului economico-financiar prevăzut în cadrul acordurilor cu Uniunea Europeană, Fondul Monetar Internațional și alte instituții internaționale. Astfel, evoluția a fost consecința decelerării rapide a inflației în a doua parte a anului 2011, ca urmare a disipării impactului majorării cotei TVA și a ameliorării sensibile a evoluției prețurilor produselor alimentare, pe fondul menținerii unui ansamblu adecvat al condițiilor monetare reale în sens larg. O premisă complementară o constituie consolidarea în primele luni ale anului 2012 a perspectivei menținerii ratei anuale inflației în interiorul intervalului de variație din jurul punctelor centrale ale țintelor de inflație stabilite pentru anii 2012 și 2013, de-a lungul întregului orizont relevant pentru politica monetară.

În acest context, BNR a reluat în luna noiembrie 2011 și a prelungit ulterior ciclul de scădere a ratei dobânzii de politică monetară - pe care a coborât-o în patru pași consecutivi¹³, a câte 0,25 puncte procentuale, până la nivelul de 5,25 la sută - continuând totodată să gestioneze adecvat condițiile lichidității din sistemul bancar. Prudența dimensionării pasului de reducere a ratei dobânzii de politică monetară a fost justificată de menținerea incertitudinilor legate de evoluțiile mediului extern, ale

¹⁰ Legea nr. 312/2004.

¹¹ Țintele anuale de inflație au fost coborâte de la 7,5 la sută ± 1 punct procentual în 2005, la 3,0 la sută ± 1 punct procentual în 2011; țintele anuale de inflație pentru anul 2010 și anul 2012 au fost menținute la nivelul celor din anii precedenți, anume la 3,5 la sută ± 1 punct procentual, respectiv 3 la sută ± 1 punct procentual.

¹² În decembrie 2011, rata anuală a inflației a coborât la nivelul de 3,14 la sută - situat în imediata apropiere a punctului central al țintei de inflației (3 la sută ± 1 punct procentual)-, ea continuând să se reducă până la 2,6 la sută în luna martie 2012.

¹³ Deciziile au fost adoptate în cadrul ședințelor CA al BNR din lunile noiembrie 2011, ianuarie, februarie și martie 2012.

volatilității fluxurilor de capital și aversiunii față de risc a investitorilor internaționali, ale prețurilor administrate, precum și ale unor prețuri volatile, de natură să mențină asimetria nefavorabilă a balanței riscurilor la adresa perspectivei inflației.

În condițiile în care imperativul major al autorității monetare îl constituie ancorarea cât mai solidă a anticipațiilor inflaționiste, iar riscurile la adresa consolidării inflației la niveluri scăzute, compatibile cu ținta pe termen mediu, continuă să fie semnificative¹⁴, politica monetară își va continua în perioada următoare atitudinea prudentă. Atât pe termen scurt, cât și pe orizontul mai îndelungat de timp, calibrarea ritmului și dimensiunii eventualelor ajustări ale ratei dobânzii BNR și ale parametrilor instrumentelor politicii monetare, în contextul adecvării condițiilor monetare în sens larg, vor fi corelate în principal cu intensitatea manifestării presiunilor dezinflaționiste ale deficitului de cerere agregată - care, deși în îngustare treptată, se anticipează a se menține la valori semnificative în următoarea perioadă – precum și cu comportamentul anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu. De asemenea, un rol esențial în fundamentarea deciziilor vor continua să-l dețină, pe de o parte, probabilitatea de materializare atribuită riscurilor majore asociate perspectivei inflației pe termen mediu și, pe de altă parte, caracteristicile mecanismului de transmisie a politicii monetare, implicit ale activității de creditare, în primul rând către sectorul privat al economiei.

Eficacitatea și viabilitatea unei asemenea orientări a politicii monetare continuă să fie condiționată de continuarea implementării ferme a măsurilor de consolidare fiscală și a reformelor structurale, concomitent cu intensificarea eforturilor de atragere a fondurilor europene, corespunzător angajamentelor asumate în cadrul acordurilor convenite cu UE și FMI, acestea fiind esențiale pentru prevenirea creșterii primei de risc suverane, implicit pentru consolidarea dezinflației și redresarea pe baze sustenabile a economiei românești.

Angajamentul de adoptare a monedei euro în 2015 este menținut și reprezintă o ancoră importantă a asigurării consecvenței în timp a mix-ului de politici macroeconomice și a reformelor structurale, precum și pentru promovarea ajustărilor necesare creșterii rezilienței și flexibilității economiei românești.

1.3 Reforme structurale

Obiective pe termen mediu ANAF:

- ✓ Combaterea fraudei multinaționale, în special a celei intracomunitare:
 - o Combaterea fraudei carusel,
 - o Colaborarea cu administrațiile fiscale și organismele europene în vederea prevenirii și combaterii fraudei transfrontaliere, îmbunătățirii și perfecționării tehnicilor, metodelor și abilităților de control; creșterea numărului de controale multilaterale în colaborare cu administrațiile fiscale europene la contribuabili din România implicați în lanțuri de fraudare.
- ✓ Implementarea controlul comerțului electronic;

¹⁴ Principalele riscuri decurg din potențiala reescaladare a crizei datoriei suverane (având implicații asupra comportamentului cursului de schimb, a accesibilității și costurilor finanțării externe, precum și a ritmului redresării economiei naționale), din eventuala persistență a tensiunilor geopolitice din anumite regiuni ale lumii (afectând prețul petrolului), precum și din perspectiva creșterii pe termen mediu a frecvenței și amplitudinii ajustărilor de prețuri administrate.

- ✓ Verificarea persoanelor fizice foarte bogate.
- ✓ Creșterea numărului de acțiuni în trafic ale echipelor mobile ale Gărzii Financiare și ale A.N.V.
- ✓ monitorizarea și intervenția operativă în domeniile cu risc fiscal ridicat (produse accizate, achiziții intracomunitare, operațiuni de import / export).
- ✓ Dezvoltarea și implementarea aplicației informatice de monitorizare a mișcărilor de produse accizabile în regim suspensiv de accize, inclusiv a mișcărilor intracomunitare cu accize plătite în statul membru de expediție - EMCS faza 3;
- ✓ Intensificarea supravegherii mișcării produselor accizabile și a antrepozitelor fiscale, inclusiv în zonele limitrofe.
- ✓ Achiziția de echipamente/sisteme de monitorizare și securitate a transporturilor rutiere de mărfuri și dispozitive mobile de scanare în vederea diminuării fenomenului de evaziune fiscală și întărirea controlului fiscal și vamal, în orice loc unde analiza de risc impune efectuarea unui control nedistructiv;

2. PERSPECTIVE ECONOMICE

2.1 Economia la nivel global / Ipoteze tehnice

Situația economică în Uniunea Europeană se caracterizează printr-o deteriorare către sfârșitul anului 2011, dar există unele semnale că situația se va stabili. Produsul intern brut în UE-27 a crescut cu 1,5% și cu 1,4% în zona euro, în principiu conform cu prognoza de toamnă 2011. Totuși, pierderea de viteză din economia UE de la finele lui 2011 s-a dovedit mai puternică decât se aștepta în toamnă. Scăderea drastică a încrederii, criza datoriilor suverane și o economie globală mai slabă și-au pus amprenta asupra creșterii.

La începutul anului 2012 piețele financiare arată semne de stabilizare, în timp statele membre UE au adoptat măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți consolidarea fiscală necesară, iar criza datoriilor suverane continuă în unele din zona euro, ceea ce poate afecta perspectivele de creștere pe termen scurt. Cele mai recente valori ale indicatorilor care evidențiază încrederea s-au stabilizat sau chiar au intrat pe un trend ascendent. În aceste condiții, se anticipează o oarecare contracție pentru începutul lui 2012, atât în UE cât și în zona euro, urmată de o redresare modestă, tipică perioadelor ulterioare crizelor financiare, începând cu a doua jumătate a anului. Prognoza pentru 2012 a fost revizuită pentru UE-27 de la 0,6% în Prognoza de toamnă 2011 la 0% în prognoza interimară de primăvară 2012, iar pentru zona euro se estimează chiar o scădere economică cu 0,3%.

Ipotezele privind economia mondială au în vedere menținerea creșterii produsului produsului intern brut în următorii ani la peste 4%, majorarea volumelor de exporturi și importuri de bunuri, în condițiile creșterii prețurilor produselor petroliere și scăderea prețurilor produselor non-petroliere în 2012 urmate de o reducere la produsele petroliere și o ușoară creștere la cele non-petroliere în 2013.

2.2 Evoluții ciclice și perspective actuale

Perspective actuale

În România produsul intern brut (PIB) s-a majorat în 2011, în termeni reali, cu 2,5% față de anul 2010, ceea ce a reprezentat o evoluție mai bună decât se anticipase prin prognoza de toamnă.

Cererea internă a fost în creștere în 2011 cu 3,1% față de 2010, pe fondul majorării consumului privat cu 1,3% și a formării brute de capital fix cu 6,3%. Consumul guvernamental, care include consumul individual și colectiv al acestuia, s-a diminuat cu 3,5%. Exporturile de bunuri și servicii s-au majorat cu 9,9%, în timp ce importurile s-au majorat cu 10,5%, contribuția exportului net la creșterea reală a PIB fiind negativă, respectiv de 0,8% procente.

Pe latura ofertei, este de remarcat creșterea cu 11,3% a valorii adăugate brute din agricultură și cu 5,0% a celei din industrie. Construcțiile s-au majorat cu 2,7%, în timp ce sectorul serviciilor s-a diminuat cu 0,1%, dar în cadrul acestuia se evidențiază creșterea valorii adăugate brute din ramurile „activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii” (4,8%) și „comerț; transport și depozitare; hoteluri și restaurante” (1,2%).

Pozitiv a fost faptul că s-a înregistrat concomitent și ajustarea deficitului bugetar de la 6,8% din PIB în anul 2010 la 5,2% din PIB în anul 2011 (conform SEC 95) și menținerea deficitului de cont curent în zona de sustenabilitate, respectiv 4,2% din PIB.

Evoluția trimestrială evidențiază faptul că, după o creștere cu 1,7% a produsului intern brut în primul trimestru față de același trimestru din 2010, în trimestrul al doilea s-a înregistrat o încetinire a ritmului anual, la 1,4%, după care, în trimestrul III economia României a crescut cu 4,4%. Acesta este cel mai puternic avans economic trimestrial de la începutul lui 2010 până în prezent, evoluția fiind susținută de producția agricolă bună, dar și de creșterea industriei și revenirea construcțiilor în teritoriul pozitiv. În trimestrul IV, chiar în condițiile unui mediu internațional deteriorat, economia românească a înregistrat o creștere cu 1,9%.

Având în vedere, pe de o parte, dependența economiei românești de economia UE27 și în special de cea a zonei euro, și pe de altă parte pesimismul privind creșterea economică în aceste zone ca urmare a crizei datoriilor suverane în unele state membre ale zonei euro, cadrul macroeconomic pentru anul 2012 prevede o creștere economică de 1,7%, în scădere față de varianta precedentă a Programului de Convergență când se prognozase 4%. Riscul încetinerii creșterii economice în statele membre UE va fi compensat de o mai bună absorbție a fondurilor UE și de redresarea treptată a cererii interne, pe fondul continuării implementării cu fermitate a politicilor care să asigure stabilitatea macroeconomică și financiară.

Cererea internă va reprezenta motorul creșterii economice, în condițiile în care formarea brută de capital fix se va accelera cu 7,2%, cheltuielile bugetare cu investițiile ocupând un loc important în politica bugetară.

În condițiile majorării veniturilor disponibile, consumul privat va continua să crească cu un ritm moderat, respectiv de 1,8%. După reducerile din ultimii doi ani, cheltuielile cu consumul guvernamental se vor majora cu 2,4%, dar cu menținerea unor constrângeri bugetare.

Exporturile de bunuri și servicii vor înregistra o decelerare semnificativă, fiind prognozate să se majoreze, în termeni reali, cu 4,0%, iar importurile de bunuri și servicii vor crește cu 7,9%. În aceste condiții, exportul net va avea o contribuție negativă la creșterea reală a produsului intern brut, respectiv de 1,9 procente.

Pe partea ofertei interne, pentru anul 2012, se așteaptă o revigorare a sectorului construcțiilor, a cărei valoare adăugată brută se va majora cu 3,7%. Industria și serviciile vor crește cu 1,9% și, respectiv cu 1,3%, în timp ce pentru agricultură se așteaptă menținerea la nivelul din 2011.

Anul 2011 s-a caracterizat printr-o evoluție foarte bună a **comerțului exterior** românesc. Realizările sunt incomparabile chiar cu cele înregistrate înainte de criză, exporturile aducându-și o contribuție însemnată la reducerea declinului economic. Semnificativ este faptul că această evoluție a exporturilor a fost însoțită de o creștere mai redusă a importurilor de bunuri, respectiv de 16,7% față de 20,5% în cazul exporturilor. A rezultat un deficit comercial (FOB-FOB) de doar 7,5 miliarde euro, mai mic cu 138 milioane euro decât cel din anul 2010. Media lunară a exporturilor a fost de 3,8 miliarde euro față de 3,1 miliarde euro în anul 2008, iar peste 90% din bunurile exportate au fost produse industriale.

Contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit în creștere cu doar 2,9% până la valoarea de 5,7 mld. euro, reprezentând 4,2% din PIB.

Deficitul de cont curent a fost finanțat în proporție de 33,8% prin investiții străine directe, care s-au situat la 1,9 mld. euro, mai mici cu 13,6% față de anul 2010.

În luna ianuarie 2012, creșterea exporturilor românești, comparativ cu ianuarie 2011, a fost de 1,4%, în timp ce importurile au crescut cu 8,2%. În aceste condiții, deficitul comercial FOB-CIF practic s-a dublat comparativ cu cel înregistrat în perioada similară din 2011.

Contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit de 37 milioane euro, în scădere cu 73,4% în raport cu aceeași perioadă din anul 2011. Această evoluție a deficitului de cont curent s-a datorat majorării excedentului balanței transferurilor curente de 2,4 ori, în principal ca urmare a creșterii sumelor intrate de la UE (483 milioane euro). Deficitul de cont curent a fost finanțat în proporție de 62,2% prin investiții străine directe, care s-au situat la 23 milioane euro.

Plecând de la evoluția înregistrată în anul 2011 și ianuarie 2012, corelat cu evoluția economică a principalilor noștri parteneri externi care conduce la o contractare a cererii externe, se estimează că exporturile de bunuri în 2012 se vor majora cu 7,4%, iar importurile de bunuri cu 11,1%. În acest context, ponderea deficitului comercial FOB-FOB în PIB se va majora cu 1,6 puncte procentuale față de cel înregistrat în anul 2011 (7,1% comparativ cu 5,5%). Exporturile intracomunitare și extracomunitare de bunuri se vor majora cu 7,2% și respectiv cu 7,7%, iar importurile intracomunitare și extracomunitare cu 11,3% și respectiv cu 10,7%.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe se așteaptă să se mențină în limite sustenabile, astfel încât să reprezinte 5,2% din PIB, fiind acoperit prin surse autonome negeneratoare de dobândă în proporție de 88%.

După prima parte a anului 2011 când **rata anuală a inflației** a fost destul de ridicată, aceasta s-a redus gradual până la nivelul de 3,14% în decembrie 2011, fiind cu 4,82 puncte procentuale sub nivelul inflației anuale de la sfârșitul anului 2010. Scăderea inflației din partea a doua a anului 2011 s-a datorat atât reducerii prețului la produsele agroalimentare, cât și eliminării efectului de bază din majorarea cotei de TVA, din iulie 2010. Ca medie anuală, inflația din 2011 a atins un nivel de 5,79% cu 0,3 puncte procentuale sub inflația medie a anului 2010 (6,09%).

La nivelul anului 2011, contribuția prețurilor produselor accizabile (tutun, combustibili și energie electrică) la inflația calculată față de sfârșitul anului anterior a fost de 1,23%, în scădere, comparativ cu anul 2010, când contribuția acestor produse a fost de 2,83 puncte procentuale.

Inflația de bază¹⁵ a crescut în luna decembrie față de sfârșitul anului 2010 cu 2,4%, nivel inferior creșterii generale a prețurilor. Prețurile mărfurilor reglementate au înregistrat creșteri superioare nivelului general al prețurilor de consum. Dintre prețurile reglementate, cele mai mari creșteri s-au înregistrat la energie termică (24,8%), la apă, canal, salubritate (19,98%) și la transportul pe calea ferată (19,68%).

În ceea ce privește prețurile de consum din luna februarie 2012 comparativ cu decembrie 2011, conform ultimelor date publicate de INS, creșterea acestora a fost de 1%, majorarea datorându-se creșterii prețurilor mărfurilor alimentare care s-a situat la 1,53% și a prețurilor mărfurilor nealimentare (0,8%). În ceea ce privește inflația anuală în februarie 2012, acesta a atins nivelul de 2,59%, înregistrând o scădere cu 0,55 puncte procentuale față de decembrie 2011.

¹⁵ calculată ca diferență între indicele prețului de consum și prețurile reglementate

Pentru anul 2012, inflația se va menține la un nivel redus, urmând să atingă nivelul de 3,5%, cu o medie anuală de 3,0%. Un impact favorabil asupra evoluției inflației pe parcursul anului 2012 este așteptat și din partea cererii agregate, care este estimată a se menține la un nivel redus.

Pe de altă parte, menținerea cursului de schimb leu/euro peste nivelul mediu al anului anterior poate exercita o presiune prin creșterea prețurilor mărfurilor de import, dar și a prețurilor mărfurilor și serviciilor racordate la moneda europeană.

Volatilitatea redusă a prețului petrolului, de care s-a ținut cont la estimarea inflației, ar putea fi perturbată datorită escaladării tensiunilor din Orientul Mijlociu, ceea ce ar putea conduce la creșteri substanțiale ale prețului petrolului pe piețele internaționale.

O altă sursă externă de risc o constituie prelungirea crizei datoriilor suverane, ceea ce ar putea genera costuri mai ridicate și un acces mai dificil la finanțarea externă.

Populația ocupată, conform conturilor naționale¹⁶, s-a majorat în anul 2011 cu 0,4% față de anul 2010, în condițiile în care salariații s-au majorat cu 0,1%, iar lucrătorii pe cont propriu cu 1,1%. Majorări de salariați s-au înregistrat în agricultură, industrie și construcții și unele servicii, în timp ce în restul serviciilor au fost reduceri de salariați.

Pentru anul 2012, în condițiile continuării creșterii economice, populația ocupată să se majoreze cu 0,3%, iar salariații cu 0,2%.

Rata șomajului, conform BIM, a fost în anul 2011 de 7,4%. Rata de activitate a populației în vârstă de 20 – 64 ani a fost de 68,0% iar rata de ocupare a fost de 63%, la o distanță de 7 puncte procentuale față de ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei Europa 2020.

Evoluții ciclice

Din punct de vedere metodologic, trebuie menționat faptul că metodologia utilizată de Comisia Națională de Prognoză estimează ocuparea potențială pornind de la populația în vârstă de muncă la care se aplică rata de activitate a populației în vârstă de muncă (al cărei trend se determină cu ajutorul filtrului Hodrick-Prescott), precum și trendul ratei șomajului determinat, de asemenea, cu ajutorul filtrului menționat.

În perioada 2010 – 2015 nivelurile produsului intern brut potențial sunt inferioare celor dinaintea crizei, iar în structura se observă contribuția pozitivă a tuturor factorilor.

Contribuția factorilor la creșterea potențială

Contribuții - % -					
	PIB	Capital	Muncă	TFP	Output Gap
2010	2,1	1,3	0,1	0,7	-3,3
2011	2,1	1,4	0,2	0,5	-2,9
2012	2,2	1,5	0,2	0,4	-3,4
2013	2,4	1,6	0,3	0,4	-2,7
2014	2,6	1,7	0,3	0,5	-1,8
2015	2,8	1,8	0,4	0,6	-0,7

Sursa: CNP

¹⁶ Persoanele (salariați și lucrători pe cont propriu) care exercită o activitate productivă în cadrul producției corespunzătoare Sistemului European al Conturilor (SEC), respectiv rezidenți și nerezidenți care lucrează în unitățile productive rezidente

Se remarcă menținerea contribuției importante a capitalului la potențialul de creștere economică concomitent cu majorarea contribuției celorlalți factori.

Decalajul de producție se menține în teritoriu negativ și tinde să se reducă pe termen mediu, în concordanță cu combinația de politici macroeconomice propusă.

2.3 Scenariul pe termen mediu

Având în vedere pierderea de viteză a potențialului de creștere economică, pe termen mediu, respectiv perioada 2013-2015, scenariul de prognoză prevede accelerarea creșterii economice cu ritmuri între 3-4%, mai reduse decât în varianta precedentă a Programului de Convergență. Scenariul se bazează pe îmbunătățirea activității în toate sectoarele economiei, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export, precum și în sectorul construcțiilor care poate fructifica necesarul de infrastructură existent în toate domeniile.

Proiecții macroeconomice					
	2011	2012	2013	2014	2015
	Modificare procentuală				
PIB real	2,5	1,7	3,1	3,6	3,9
Cheltuielile consumului privat	1,3	1,8	3,2	3,6	3,6
Cheltuielile consumului public	-3,5	2,4	1,8	2,3	2,4
Formarea brută de capital fix	6,3	7,2	7,4	7,5	7,8
Exporturi de bunuri și servicii	9,9	4,0	5,8	7,3	8,7
Importuri de bunuri și servicii	10,5	7,9	7,7	8,6	9,3

Sursa: CNP

Cererea internă va fi motorul acestei evoluții, cu ritmuri de creștere a formării brute de capital fix de peste 7%, până la 7,8% în 2015. În timp ce cheltuielile consumului privat se vor majora cu ritmuri în jur de 3,5%, în condițiile creșterii veniturilor disponibile și a încrederii în climatul economic, cheltuielile cu consumul guvernamental vor înregistra dinamici pozitive, care vor asigura totuși reducerea ponderii lor în produsul intern brut și îmbunătățirea eficienței cheltuielilor bugetare. Exporturile și importurile de bunuri și servicii se vor menține la niveluri ridicate, exportul net înregistrând contribuții negative la creșterea reală a produsului intern brut.

După ce în anul 2011 ritmul de creștere al **exporturilor** a fost net superior celui aferent importurilor, pentru 2012 se estimează o încetinire a ritmului de creștere al exporturilor până la 7,4% și al importurilor, dar într-o mai mică măsură, până la 11,1%, conducând astfel la majorarea considerabilă a deficitului comercial și implicit a deficitului de cont curent.

În acest context, în programul de convergență actual comparativ cu cel anterior, s-au revizuit estimările atât pentru anul 2012 cât și pe perioada 2013-2015.

Luând în considerare evoluția economiei mondiale în următoarea perioadă în perioada 2013-2015 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri, cu 11,2% iar la importuri cu 11,8%. Ca urmare, ponderea deficitului comercial FOB-FOB în PIB se va situa pe un trend ascendent, atingând nivelul de 8,7% în anul 2015. Pentru exporturile intracomunitare se estimează un ritm mediu anual de

creștere de 11,0% iar pentru importurile intracomunitare 10,8%. Pentru exporturile și pentru importurile extracomunitare se estimează o creștere medie de 11,5% respectiv 14,2%.

Nivelul deficitului de cont curent se va menține la o valoare cuprinsă între 7,8-8,7 mld euro, cu o pondere a acestuia în PIB de 5,2% în anul 2013 și 5,0% în anul 2015 și va fi acoperit aproape în întregime prin surse autonome negeneratoare de dobândă pe întreaga perioadă.

Pentru perioada 2013-2015, tendința de reducere a **inflației** va continua, manifestându-se atât la nivelul inflației anuale cât și ca medie anuală. Reluarea procesului de reducere a inflației va fi susținută prin menținerea conduitei ferme a politicii monetare, cât și a celorlalte componente ale mix-ului de politici economice (fiscală, a veniturilor). Estimările au luat în calcul ani agricoli normali și o volatilitate redusă pentru prețul internațional al petrolului.

De asemenea, reducerea graduală a majorării de accize, promovarea unei politici salariale prudente și continuarea reformelor structurale vor menține procesul de dezinflație pe o traiectorie sustenabilă. Astfel, rata inflației urmează să scadă până la nivelul de 2,3% în anul 2015, cu o medie anuală de 2,5%. De asemenea, continuarea procesului de dezinflație va contribui la scăderea suplimentară a așteptărilor inflaționiste. Un alt mijloc eficient de ancorare a anticipațiilor inflaționiste va fi revenirea tendinței de apreciere în termeni reali a monedei naționale în raport cu euro. Acest fapt este posibil dacă se are în vedere perspectiva unei creșteri mai accelerate de productivitate în economia românească, față de principalii săi parteneri externi. Impactul cursului de schimb va fi unul modest, manifestat în sensul susținerii procesului de dezinflație. Astfel, s-a luat în calcul o apreciere nominală ușoară a leului față de moneda europeană.

Populația ocupată, conform conturilor naționale, se va majora în perioada 2013-2015, în special, pe baza creșterii numărului de salariați. Productivitatea muncii se va îmbunătăți ca urmare a creșterii mai rapide a produsului intern brut comparativ cu creșterea populației ocupate. Compensația pe salariat se va majora, dar ponderea compensației salariaților (D1) în valoarea adăugată brută se va reduce de la circa 42,5% în anul 2011 la 41% în anul 2015.

Rata șomajului, conform BIM, se va reduce până la 6,5%, concomitent cu creșterea ratei de ocuparea populației de 20-64 ani, până la 65%.

2.4 Balanțe sectoriale

În anul 2011, contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit în creștere cu doar 2,9% față de 2010, cu o pondere în PIB la 4,2%. Finanțarea deficitului de cont curent s-a realizat în proporție de 33,8% prin investiții străine directe mai mici cu 13,6% față de anul 2010 când au înregistrat 2219 milioane euro.

În luna ianuarie 2012 contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit de 37 milioane euro, în scădere cu 73,4% în raport cu aceeași perioadă din anul 2011. Această evoluție a deficitului de cont curent s-a datorit majorării excedentului balanței transferurilor curente de 2,4 ori, în principal ca urmare a creșterii sumelor intrate de la UE (483 milioane euro). Deficitul de cont curent a fost finanțat în proporție de 62,2% prin investiții străine directe, care s-au situat la 23 milioane euro.

În anul 2012, deficitul contului curent al balanței de plăți externe se așteaptă să se mențină în limite sustenabile, astfel încât să reprezinte 5,2% din PIB, fiind acoperit prin surse autonome negeneratoare de dobândă în proporție de 87,8%.

Pe termen mediu, nivelul deficitului de cont curent se va menține la o valoare cuprinsă între 7,8-8,7 miliarde euro, cu o pondere a acestuia în PIB de 5,2% în anul 2013 și 5,0% în anul 2015.

Pondera deficitului extern în PIB, luând în calcul și contul de capital, se va diminua de la 5,0% la 4,7% în perioada 2013-2015, în condițiile creșterii contribuției contului de capital. Pentru perioada 2013 - 2015 se prognozează ca valoarea investițiilor străine să se majoreze de la 3,5 mld. euro la 4,6 mld. euro.

3. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI

3.1 Strategia de politici

Politica bugetara pe termen mediu reprezintă o continuare a procesului de ajustare fiscală început în perioada 2009-2010 și vizează ca obiectiv central înscrierea în parametrii stabiliți la nivel european prin recentul Tratat fiscal.

Continuarea procesului de reforme în special al celui de consolidare fiscală, în baza acordului de finanțare de tip preventiv încheiat cu U.E., F.M.I. și BM este de natură să confere coerența politicilor macroeconomice și financiare, contribuind la consolidarea încrederii investitorilor și la diminuarea riscului contagiunii de pe alte piețe.

Deși nu se mai întrevăd masuri de austeritate de genul celor aplicate în 2010, pe partea de cheltuieli se va menține o abordare prudentă tocmai pentru a consolida trendul sustenabil al finantelor publice.

3.2 Obiectivele pe termen mediu

Pe termen mediu, Guvernul și-a fixat ca elemente ale consolidării fiscale:

- Restructurarea cheltuielilor publice în sensul ajustării celor curente la niveluri sustenabile, în vederea reducerii deficitului bugetar și orientarea cheltuielilor discreționare către proiecte de investiții;
- Îmbunătățirea politicii în domeniul investițiilor;
- Continuarea politicii de reducere și de prevenire a apariției de arierate;
- Îmbunătățirea guvernantei corporatiste;
- Menținerea datoriei guvernamentale la un nivel sustenabil pe termen lung.
- Îmbunătățirea politicii de administrare fiscală prin: combaterea evaziunii fiscale, creșterea eficienței și dinamicii colectării veniturilor, încurajarea conformării voluntare;

Restructurarea cheltuielilor publice se axează în principal pe:

- Reducerea numărului de angajați în sectorul public va continua prin politica de înlocuire a unui singur angajat din 7 care părăsesc sistemul; această politică va fi însă aplicată cu mai multă flexibilitate, pentru a se elimina blocajele determinate de lipsa de personal.
- **Reforma sistemului sanitar** prin adoptarea, până la finele anului 2012, a unei noi legi cadru pentru reglementarea acestui domeniu. Reforma va viza:
 - asigurarea angajari cheltuielilor în limita bugetului alocat;
 - reducerea sferei de cuprindere a pachetului de servicii publice acesta urmand sa se bazeze mai mult pe suportarea comună a costurilor și asigurarea privată suplimentară;
 - revizuirea legii privind coplata;

- elaborarea și implementarea unei liste negative de servicii sanitare și medicamente, ce va include (i) liste revizuite de medicamente decontate și (ii) o reducere a perioadelor de spitalizare și implementarea planului național de paturi de spital;
 - continuarea implementării noului sistem de tehnologia informației în cadrul sectorului sanitar
 - distribuirea noilor carduri de sănătate de care vor beneficia toți participanții și care vor ajuta la procesul de control al fraudelor și abuzurilor din sistem și la o mai bună monitorizare a cheltuielilor angajate.
- Guvernul și-a stabilit ca primă prioritate, direcționarea fondurilor publice către domeniul investițiilor, precum și spre accelerarea absorbției fondurilor europene, care pot suplimenta bugetul național și ar ajuta economia să își mărească potențialul de creștere.

Prioritizarea investițiilor, prin:

- Creșterea capacității de planificare și monitorizare a investițiilor de capital prin crearea unei baze de date pentru proiecte - au fost înregistrate progrese în alcătuirea unui portofoliu de investiții cu toate proiectele guvernamentale pentru a asigura monitorizarea și prioritizarea adecvată a proiectelor. Acest portofoliu va fi utilizat pentru a evalua proiectele, prioritare vor fi proiectele a căror finanțare poate fi asigurată integral într-un orizont mediu de timp de 3-5 ani și a întrerupe proiectele cu prioritate redusă și pe cele neperformante ce nu pot fi integral finanțate în acest orizont de timp;
 - Monitorizarea proiectelor finanțate prin Programul Național de Dezvoltare a Infrastructurii;
 - Reorientarea cheltuielilor publice de capital în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri UE.
- Politica de **reducere și prevenire a apariției arieratelor** rămâne în continuare o prioritate:
- În sectorul sanitar, arieratele aferente facturilor înregistrate au fost integral eliminate, iar facturile neînregistrate descoperite în cursul exercițiului de inventariere până la finele anului 2011 au fost integral înregistrate în sistem și programate la plată. Implementarea taxei de clawback pentru prevenirea acumulării de noi arierate în sectorul sanitar;
 - Următoarea fază a procesului de integrare a sistemului de raportare contabilă cu sistemul de plăți al trezoreriei este în derulare, inclusiv pentru modulul de control și raportare a angajamentelor pentru toate nivelurile administrației.
 - În următorii doi ani, perioada de plată a facturilor depuse în sistemul bugetului de stat și în cel al asigurărilor sociale va fi redusă treptat. *Directiva Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiilor comerciale nr.7/2011* va fi transpusă în legislația românească în timp util.
 - Îmbunătățirea procedurilor bugetare și a managementului cheltuielilor pentru a se evita reapariția arieratelor astfel încât bugetele aferente tuturor

angajamentelor asumate la nivelul administrației centrale în cadrul proiectelor de capital multianuale sa fie integral cuprinse în cadrul bugetar pe termen mediu. Contratarea proiectelor multianuale de investiții se va realiza în concordanță cu aceste alocări multianuale de angajamente.

➤ Unul din obiectivele politice asumate de Guvernul României în raport cu organismele financiare internaționale (FMI, Comisia Europeană și Banca Mondială) îl reprezintă **reformarea profundă a întreprinderilor de stat**, mai ales a celor din sectoarele cheie, cum ar fi sectorul energetic și sectorul transporturi. În acest context:

- A început implementarea prevederilor legii guvernancei corporatiste generale
- Intensificarea procesului de selectare a echipelor de management privat pentru principalele ÎS ce rămân în proprietatea majoritară a statului.

➤ **Politica în domeniul administrării fiscale**

Creșterea nivelului veniturilor bugetare exprimate ca procent în PIB reprezintă pilonul principal în jurul căruia s-a construit strategia de reformă a Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF).

Obiectivele reformei pentru perioada 2012 – 2016 sunt:

- *Îmbunătățirea conformării voluntare;*
- *Combaterea fermă a evaziunii fiscale;*
- *Creșterea eficienței colectării.*

Transpunerea în practică a acestor obiective va avea loc printr-o serie de măsuri dintre care amintim:

- *simplificarea procedurilor și creșterea calității serviciilor bazată mai ales pe creșterea gradului de utilizare și diversificarea serviciilor electronice, îmbunătățirea asistenței oferite contribuabililor și introducerea standardelor de calitate;*

Principalele îmbunătățiri procedurale pe care ANAF le va implementa în perioada 2012 – 2016 sunt:

- Creșterea gradului de declarare electronică la distanță până la 98% din totalul declarațiilor primite pentru persoanele juridice, pentru declarațiile care se pot depune prin acest sistem;
- Introducerea unui catalog de servicii pentru contribuabili și a standardelor de calitate în domeniul asistenței contribuabililor;
- Creșterea ariei de cuprindere a activității de asistență contribuabili, pentru a se transforma în unicul punct de contact al contribuabilului cu ANAF;
- Stimularea creșterii ponderii plăților prin sistemul bancar;
- Crearea pentru contribuabili (persoane fizice și juridice) a posibilității de a-și vizualiza situația fiscală, de a solicita și de a primi documente prin portalul ANAF.

- *îmbunătățirea modului de segmentare a contribuabililor* și de alocare a resurselor pentru administrarea acelor categorii de contribuabili care generează cea mai mare pondere a veniturilor bugetare;
- *combaterea riscurilor de neconformare* la înregistrare, la declarare și la plată, cu accent pe întărirea analizei de risc, revizuirea procedurilor de programare în control și dezvoltarea funcției de control documentar;
- *creșterea eficacității sancțiunilor* administrative, recuperarea mai bună a obligațiilor bugetare rezultate din fraudă și evaziune fiscală și o mai bună cooperare cu organele de cercetare și urmărire penală în așa fel încât să crească numărul de cazuri pentru care se obține o condamnare în urma sesizărilor penale înaintate de către structurile ANAF;
- *organizarea aparatului teritorial pe o structură regională și reducerea în continuare a rețelei de administrații financiare* pentru creșterea eficienței organizaționale și diminuarea riscurilor de apariție a corupției. La jumătatea anului 2013 se vor crea 8 direcții generale regionale, având competență teritorială similară celor 8 regiuni de dezvoltare, care vor integra administrarea contribuabililor mijlocii la nivel de regiune și care vor deține funcții suport adecvate. Sub condiția automatizării proceselor de activitate și a consolidării sistemului informatic, în așa fel încât să compenseze lipsa prezenței în teritoriu a oficiilor fiscale, în anul 2015 numărul de administrații financiare va fi redus până la 47 de unități (câte una în fiecare județ și în sectoarele Municipiului București) iar direcțiile regionale de finanțe publice, cele de vamă și cele de gardă financiară vor fuziona într-o singură structură;
- *recalificarea și redistribuirea personalului* către domeniile deficitare (inspecție fiscală, control vamal ulterior, asistență contribuabili, structuri dedicate contribuabililor mari și mijlocii sau unităților cu un mare număr de contribuabili) și recrutarea de specialiști pentru funcții cu valoare adăugată mare (tehnologia informației și comunicațiilor, juridic, anumite funcții de management), cu încadrarea în numărul actual de posturi;
- *raționalizarea și integrarea proceselor de activitate ale agenției*, cu scopul reorientării acestora către cetățeni, a creșterii eficienței și a diminuării riscurilor în funcționarea agenției;
- *modernizarea sistemului de tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)*, ceea ce va presupune investiții importante în tehnologie, centralizarea aplicațiilor, crearea unor capacități de salvare și recuperare în caz de dezastru și creșterea posibilităților de interoperabilitate cu alte instituții și autorități publice.

Măsurile menționate mai sus fac parte dintr-un amplu program pe termen mediu de modernizare a ANAF, program sprijinit de Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional, și care vizează atingerea unor ținte ambițioase după cum urmează:

- *creșterea nivelului conformării voluntare* la declarare de la 87,27% în 2011, la 92% în 2016 și a nivelului conformării voluntare la plată de la 77,9% în 2011 la 85% în 2016;
- *creșterea ponderii în PIB a veniturilor colectate* de către Agenția Națională de Administrare Fiscală de la 28,75% în anul 2011, la peste 30,5% în 2016, bazată pe măsuri de îmbunătățire a colectării în condițiile unei politici fiscale neutre din punct de vedere al veniturilor;
- *scăderea costului colectării* de la 9.800 lei pentru 1 milion de lei colectați în anul 2011 la sub 9.000 de lei pentru 1 milion de lei colectați în anul 2016.

3.3 Politica bugetară în anii 2011 și 2012¹⁷

Politica bugetară în anul 2011

Politica bugetară promovată pentru **anul 2011** a fost o politică prudentă, restrictivă care a avut în vedere continuarea eforturilor de consolidare fiscală pentru atingerea unei ținte de deficit bugetar (in cash) de 4,4% din PIB.

Venituri:

Estimarea veniturilor bugetare s-a bazat pe:

- menținerea neschimbată a cotelor de impozitare pentru impozitul pe profit, impozitul pe venit și TVA;
- lărgirea sferei de aplicare a contribuției de asigurări de sănătate de 5,5% la pensiile mai mari 740 lei/lunar cu impact asupra Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate;
- suplimentarea veniturilor bugetare prin combaterea evaziunii fiscale;
- îmbunătățirea colectării și administrării impozitelor.

Cheltuieli:

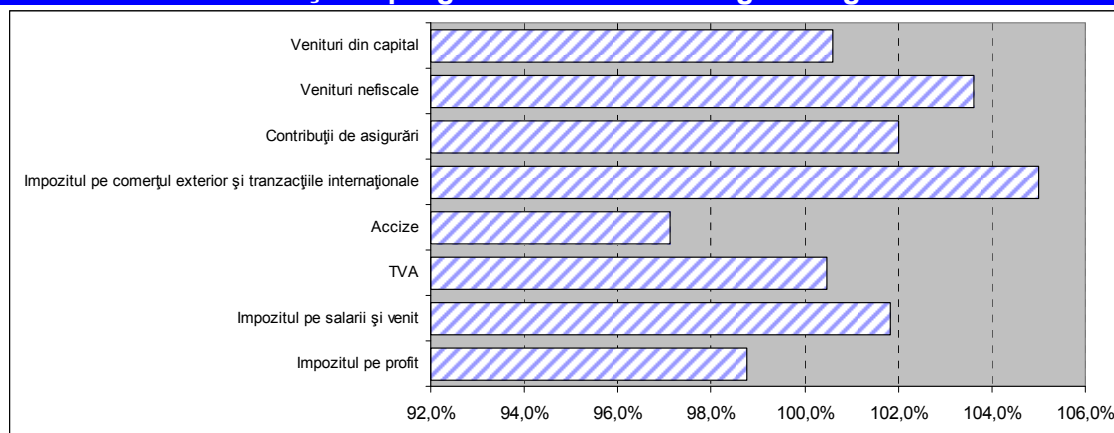
Politica de cheltuieli promovată pentru anul 2011 a avut ca principală provocare asigurarea continuității ajustărilor, prin menținerea unor constrângeri bugetare și prin continuarea reformelor structurale.

Execuția bugetară pe anul 2011

Veniturile bugetului general consolidat au totalizat 181,9 mld. lei (31,4% din PIB), cu o creștere nominală de 7,9% comparativ cu anul 2010, în timp ce, comparativ cu programul anual au înregistrat o nerealizare de 0,4%.

¹⁷ Dacă nu se specifică altfel, cifrele prezentate în această secțiune sunt în metodologie cash.

Gradul de realizare față de program a veniturilor bugetului general consolidat

Sursa: MFP

În structura veniturilor bugetare s-au înregistrat următoarele evoluții:

- Încasările din **impozitul pe profit** au înregistrat o creștere cu 1,9% comparativ cu realizările anului precedent.
- Încasările din **impozitul pe venit** au totalizat 19,1 mld.lei, în creștere cu 6,2% față de anul precedent, datorită majorării numărului de salariați și a câștigului salarial mediu brut, dar și ca efect, începând cu 1 iulie 2010, al impozitării veniturilor din dobânzi, precum și a unificării la 16% a cotei de impunere a veniturilor obținute din transferul titlurilor de valoare, altele decât părțile sociale și valorile mobiliare în cazul societăților închise, indiferent de perioada de deținere a titlurilor.
- Încasările din **taxa pe valoarea adăugată** au înregistrat o creștere de 22,1% față de anul precedent, fiind influențate de creșterea cotei de TVA de la 19% la 24% începând cu semestrul al II-lea 2010, precum și a sumelor încasate din operațiunile de stingere a datoriilor restante ale unor companii de stat.
- creșterea încasărilor la **accize**, cu 10,4% față de anul anterior s-a datorat majorării nivelului accizei la unele produse, precum și a sumelor încasate din operațiunile de stingere a datoriilor restante ale unor companii de stat.
- veniturile **nefiscale** au scăzut față de anul precedent cu 6,3%
- **contribuțiile de asigurări** colectate la bugetul general consolidat au crescut cu 10,8%, față de anul anterior. Acestea au fost influențate de creșterea numărului de salariați și a câștigului salarial mediu brut cu 6,5% în anul 2011, introducerii de la 1 ianuarie 2011 a categoriilor speciale de salariați (apărare, ordine publică, etc.) pentru plata contribuțiilor sociale de stat, precum și a pensionarilor cu venituri peste 740 lei la plata contribuției de asigurări de sănătate, precum și a sumelor încasate din operațiunile de stingere a datoriilor restante ale unor companii de stat.

Cheltuielile bugetului general consolidat au totalizat 205,8 mld. lei, cu o majorare în termeni nominali de 1,7% față de realizările anului anterior, în timp ce greutatea specifică în PIB s-a redus cu 3,1 puncte procentuale.

În structura cheltuielilor totale ale bugetului general consolidat, s-au înregistrat următoarele evoluții:

- **cheltuielile de personal** au scăzut cu 10,3%, ca urmare a măsurilor de reducere a drepturilor salariale în sectorul bugetar (deși în anul 2011 a fost realizată recuperarea parțială a acestora), a neacordării unor sporuri personalului bugetar, a măsurilor de restructurare a aparatului administrativ la nivel central și teritorial și de disponibilizare a personalului excedentar.
- **cheltuielile cu bunuri și servicii** au crescut cu 7,4% în 2011 față de cele înregistrate în 2010, în principal ca urmare a plății arieratelor în sănătate și a preluării la nivelul administrațiilor publice locale atât a finanțării activității Camerelor Agricole, începând cu luna martie 2010, cât și a finanțării unităților sanitare descentralizate începând cu luna iulie 2010.
- **cheltuielile cu dobânzile** au crescut cu 22,1%, față de anul precedent, ca rezultat al majorării deficitelor bugetare acumulate din anii precedenți și angajării împrumuturilor pentru acoperirea acestora, înregistrându-se astfel un efort suplimentar în ceea ce privește plata ratelor de capital și a dobânzilor;
- **cheltuielile cu subvențiile** au scăzut cu 4,9%, datorită, în principal, măsurilor de raționalizare în ceea ce privește restructurarea companiilor publice, a reducerii subvențiilor în agricultură, în tehnologiile vechi, căldura pentru populație, etc;
- **cheltuielile cu asistența socială** s-au diminuat cu 0,9% comparativ cu anul 2010 ca urmare a modificărilor legislative adoptate în domeniul asistenței sociale;
- **cheltuielile cu proiectele cu finanțare din fonduri UE** s-au majorat cu 47,5% față de nivelul înregistrat în anul anterior și au reprezentat 1,9% din PIB în creștere cu 0,5 pp față de anul anterior;
- **cheltuielile pentru investiții** care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 36,3 mld. lei, față de 33,7 mld. lei înregistrate pe anul precedent.

Politica bugetară în anul 2012

Construcția și formularea legii bugetare anuale și a bugetului pe anul 2012 și orizontul de referință 2013-2015 stabilește cadrul de manifestare bugetară pe anul 2012 pentru a permite continuarea activității economice și finanțarea serviciilor publice.

I. Construcția bugetară pentru anul 2012 a avut la bază următoarele ipoteze macroeconomice:

Ambitiosul program de consolidare fiscală întreprins de autorități începând cu anul 2010 prin care economia națională a traversat un proces de restructurare, creându-se condiții pentru o dezvoltare ulterioară sustenabilă a marcat începând cu anul 2011 o schimbare de trend în evoluția activității economice care se înscrie pe traiectoria pozitivă a creșterii.

Politica fiscal-bugetară promovată pentru anul 2012 a avut în vedere faptul că prosperitatea unei țări **depinde de competitivitatea acesteia** în care coerența și consistența politicilor finanțate prin buget joacă un rol important, dar și **stimularea**

economisirii interne, care necesită un mix de politici echilibrate, bine dozate și orientate spre priorități și obiective bine definite. Adoptarea **pachetului de guvernare economică la nivelul UE** prin creșterea gradului de coordonare a politicilor bugetare și economice ale statelor membre dar și **aderarea României la Pactul Euro Plus** au rolul de a potența aceste două aspecte și de a transmite un semnal de încredere piețelor financiare internaționale.

II. Premisele construcției bugetare au fost:

- finalizarea cu succes la începutul acestui an a acordului financiar extern multilateral cu CE, FMI și BM, care a ajutat la ajustarea ordonată a deficitului extern, asigurarea unei finanțări externe adecvate, îmbunătățirea nivelului de încredere în perspectivele economiei românești, dar și noul program de *asistență financiară preventivă* comun UE/FMI care va asigura consolidarea programului de reformă pe termen mediu demarat în perioada 2009-2010.

- măsurile de reformă promovate începând cu anii 2010 care au vizat Legea salarizării unitare a personalului plătit din fonduri publice, Legea educației naționale, Legea pensiilor, care au schimbat din temelii domeniile în care au intervenit și care vor consolida rezultatele pozitive în anul 2012.

- Țintele și obiectivele asumate de Guvern în Strategia fiscal-bugetară pe orizontul 2012-2014, care va consolida angajamentul față de țintele asumate privind deficitul bugetar pentru anul 2011 și 2012.

III. Puncte cheie ale bugetului pe anul 2012:

- **Continuarea consolidării fiscale pentru asigurarea unor ținte sustenabile de deficit bugetar circumscris cadrului de cheltuieli pe termen mediu**

Pentru anul 2012 se prevede **un deficit de 2,3% din PIB** în termeni ESA și de **1,9% în metodologia cash**.

Este o țintă ambicioasă situată sub limita prevăzută de Tratatul de la Maastricht de 3% și primul pas către un buget cu un deficit structural de cel mult 0,7% din PIB în perspectiva anului 2013, determinat de schimbarea dramatică a modelelor financiare ca urmare a crizei.

- **Menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil pe termen lung;**

În anul 2012 se estimează ca nivelul datoriei guvernamentale (conform metodologiei UE -SEC95) va fi de 33,9 % din PIB, iar în perioada 2013-2015 nivelul estimat al datoriei publice se situează sub 33,5% din PIB situându-se sub nivelul prevăzut de Tratatul de la Maastricht de 60% din PIB;

- **Stabilitatea, predictibilitatea și simplificarea sistemului fiscal;**

- menținerea cotei unice;
- limitarea modificărilor aduse adhoc aduse sistemului fiscal, pentru a asigura caracterul predictibil și stabilitatea acestuia;
- îmbunătățirea eficienței sistemului fiscal;
- reducerea numărului taxelor și tarifelor cu caracter nefiscal;

- **Restructurarea sistemului de cheltuieli publice și un bun control asupra acestora**

- Îmbunătățirea și prioritizarea cheltuielilor pentru investiții, estimate în 2012 cu o creștere de peste 2 miliarde lei fata de anul 2011 reflectă preocuparea pentru creșterea eficienței alocării cheltuielilor publice și crearea spațiului de manevră pentru cheltuieli cu efect multiplicator în economie care vor conduce către creștere economică și crearea de locuri de muncă.
- Alocarea sumelor necesare proiectelor finanțate din fonduri europene pentru creșterea absorbției;

Absorbția fondurilor externe nerambursabile reprezintă una dintre prioritățile de grad zero ale Guvernului României. Alocarea substanțială de fonduri din partea Uniunii Europene (**cca. 34,6 miliarde Euro**) **pe orizontul de referință 2007-2013** trebuie valorificată optim, reprezentând un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestor fonduri.

- *Diminuarea continuă a subvențiilor ce se acorda unor operatori economici înseamnă diminuarea intervenției statului în economie și acțiunea regulilor economiei de piață*
- **Continuarea politicii de reducere și de prevenire a apariției de ariate prin:**
 - Îmbunătățirea guvernantei corporatiste.
 - A fost inițiată o reformă generală a guvernantei corporative, care necesită realizarea de audituri externe independente periodice, publicarea trimestrială a datelor financiare, întărirea principiilor OCDE privind guvernanta corporativă și a drepturilor acționarilor minoritari.
 - Îmbunătățirea cadrului conceptual și procedural, trecerea și consolidarea abordării top-down (top down budgeting) a bugetului, a abordării bugetare pe bază de programe (program budgeting). Legea responsabilității fiscal bugetare nr. 69/2010 care consacră o conduită mai prudentă a politicii fiscal bugetare **caracterizată prin elemente de rafinare bugetară: planificare bugetară multianuală, cadrul bugetar pe termen mediu reguli fiscale numerice, principii de eficiență și sustenabilitate a cheltuielilor** și care se înscrie în tendința promovată la nivelul Uniunii Europene privind cadrul bugetar național al statelor membre a reprezentat un element important în reforma bugetului public.

Venituri:

Estimarea veniturilor bugetare s-a bazat pe:

- menținerea neschimbată a cotelor de impozitare pentru impozitul pe profit, impozitul pe venit și TVA, concomitent cu largirea bazelor de impozitare;
- îmbunătățirea colectării și administrării impozitelor.
- reducerea numărului taxelor și tarifelor cu caracter nefiscal.
- aplicarea calendarului de creștere a accizelor la motorină și țigarete.

Cheltuieli:

Coordonata predominantă a politicii bugetare este caracterul prudent, restrictiv și echilibrat care acomodează nevoile procesului de ajustare cu resursele limitate disponibile.

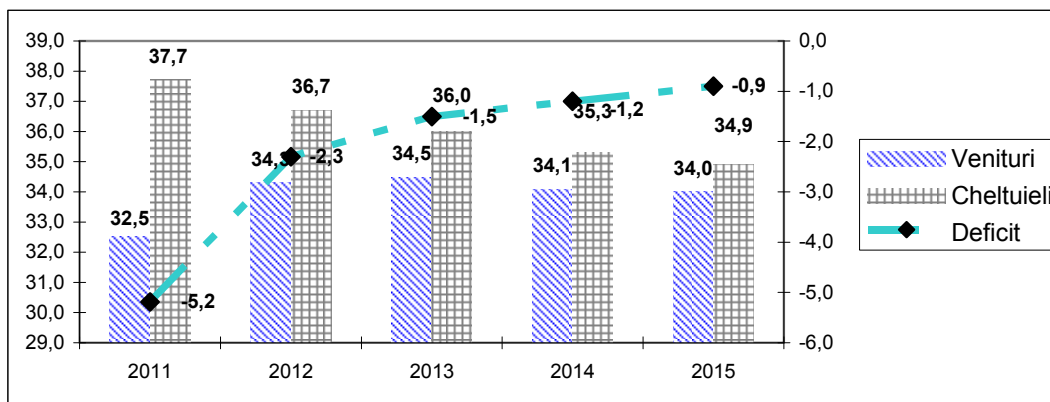
Politica de cheltuieli promovată pentru anul 2012 are ca principală provocare asigurarea continuității ajustărilor, prin menținerea unor constrângeri bugetare și prin continuarea reformelor structurale.

- subvențiile scad la operatorii economici la 0,9% în PIB față de 1,2% în PIB în anul 2011, ceea ce arată diminuarea intervenției statului în economie și intensificarea acțiunii regulilor economiei de piață.
- în condițiile menținerii politicii de înlocuire a unui angajat din 7 care parasesc sistemul, coroborat cu recuperarea integrală a diminuarilor salariale aplicate în 2010, cheltuielile de personal raportate la PIB sunt programate a avea o ușoară creștere față de anul 2011 însă pe termen mediu se reia tendința de scădere a acestora.

3.4. Perspectivele bugetare pe termen mediu

Pe termen mediu, obiectivul specific al politicii bugetare este reprezentat de ajustarea în continuare a deficitului bugetar, țintele planificate fiind de 1,5% din PIB în anul 2013, 1,2% din PIB în 2014 și 0,9% din PIB în anul 2015 (cifre conform metodologiei ESA).

Poziția bugetară consolidată (% PIB)¹⁸

3.5 Programului Național de Dezvoltare a Infrastructurii

În perioada 2012 – 2015, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului și Ministerul Mediului și Pădurilor pot dispune de execuția de lucrări atât recepționate cât și nerecepționate în cuantum de 1 miliard lei pentru fiecare an din perioada menționată.

¹⁸ Corelația venituri-cheltuieli=sold poate prezenta diferențe datorate rotunjirilor la o zecimală

3.6 Impactul aderării la Uniunea Europeană asupra finanțelor publice

Realizarea unui nivel înalt de absorbție a fondurilor europene reprezintă unul dintre obiectivele strategice ale României și, în același timp, fructificarea unui beneficiu major al aderării la UE. Acest deziderat presupune concentrarea unor eforturi substanțiale pentru asigurarea unui sistem eficient de accesare și implementare a fondurilor și eliminarea/limitarea oricăror bariere ce pot afecta procesul de absorbție.

Sumele alocate României în perioada 2007-2013 pentru principalele fonduri post-aderare se ridică la suma de 34.603 mil.euro

milioane euro

Repartizarea sumelor alocate României în perioada 2007-2013	
Instrument	Total
Fonduri Structurale și de Coeziune	19.668
Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală	8.124
Fondul European pentru Pescuit	231
Fondul European de Garantare Agricolă	6.580
Total	34.603

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Suma estimată a fi rambursată României de către Comisia Europeană, în perioada 2012-2013, pe principalele fonduri post-aderare, este de 14.068,64 mil. euro.

milioane euro

Repartizarea sumelor pe principalele fonduri post-aderare estimate a fi rambursate de UE în perioada 2012-2013			
Instrument/An	2012	2013	Total 2012-2013
Fonduri Structurale și de Coeziune	3.372,82	5.597,21	8.970,03
Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală	1.450,00	1.357,85	2.807,85
Fondul European pentru Pescuit	50,00	66,63	116,63
Fondul European de Garantare Agricolă	1.000,00	1.174,13	2.174,13
Total	5.872,82	8.195,82	14.068,64

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

3.7 Balanța structurală și poziția fiscală

Calculule deficitelor bugetar și ciclic, precum și a produsului intern brut potențial (folosind funcția de producție de tip Cobb Douglas) au fost realizate folosind metodologia OCDE și a CE, descrisă de van den Noord (2000) și Girouard (2005).

Conform metodologiei amintite, componentele structurale ale bugetului sunt obținute prin scăderea componentei ciclice din componenta buget curent, utilizând formula de mai jos:

$$CAB_t = B_t - B_t^C = B_t - \sum_j B_{t,j}^C$$

Componenta ciclică a fiecărei categorii de venituri și cheltuieli ($B_{t,j}^C$) este calculată prin utilizarea output gap-ului și a elasticității estimate față de PIB (α_j^{PIB}). Formula utilizată pentru a calcula componenta ciclică este următoarea:

$$B_{t,j}^C = B_{t,j} \times \alpha_j^{PIB} \times output_gap_t$$

Rezultatele sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Deficitul ciclic și structural (% din PIB)					
	2011	2012	2013	2014	2015
1. Creșterea PIB real (%)	2,5	1,7	3,1	3,6	3,9
2. Sold curent	-5,2	-2,3	-1,5	-1,2	-0,9
3. Plăți nete de dobândă	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
4. Măsuri temporare și <i>one-off</i>	-1,1	0,1	0,0	0,0	0,0
5. Output gap	-2,9	-3,4	-2,7	-1,8	-0,7
6. Componenta ciclică a bugetului	-0,9	-1,0	-0,8	-0,5	-0,2
7. Sold ciclic ajustat	-4,3	-1,3	-0,7	-0,7	-0,7
8. Sold primar ajustat	-2,7	0,4	1,0	1,0	1,0
9. Balanța structurală (7-4)	-3,2	-1,4	-0,7	-0,7	-0,7

Sursa: CNP, MFP

După o politică bugetară prociclică expansionistă din anul 2008, când deficitul structural a ajuns la 7,25% din PIB, începând cu anul 2009 acesta a început să se reducă. Pe termen mediu se observă o tendință de diminuare a componentei ciclice, în condițiile în care produsul intern brut efectiv prognozat crește mai repede decât cel potențial.

Se estimează că încă din anul 2013 este posibil ca România să îndeplinească obiectivul pe termen mediu (MTO) asumat, respectiv un deficit bugetar structural de 0,7% din PIB.

3.8 Evoluțiile și nivelul datoriei

Datoria publică¹⁹ și strategia de administrare a datoriei

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE s-a situat la sfârșitul anului 2011 sub nivelul de 34% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Astfel, dacă la sfârșitul anului 2010 datoria guvernamentală reprezenta 30,5% din PIB, asigurarea necesităților de finanțare în anul 2011 pe fondul evoluțiilor piețelor financiare interne și externe, marcate de criza datoriilor suverane din UE, a condus la majorarea nivelului acestui indicator până la 33,3% din PIB la finele anului 2011, din care datoria internă a reprezentat 16,9% din PIB, în timp ce datoria externă a fost de 16,4% din PIB.

Finanțarea deficitului bugetar în perioada 2012-2015 se va realiza în proporție relativ echilibrată din surse interne și externe, cu încadrarea în obiectivele prevazute de Strategia privind administrarea datoriei publice guvernamentale pe termen mediu 2011-2013, și anume:

- i. creșterea controlată și menținerea la un nivel sustenabil a datoriei publice guvernamentale,
- ii. reducerea costurilor cu datoria publică guvernamentală pe termen lung în condițiile unui nivel acceptabil al riscurilor aferente portofoliului de datorie publică guvernamentală,
- iii. dezvoltarea pieței titlurilor de stat.

Strategia de finanțare din surse interne a deficitului bugetar în perioada analizată se va realiza, în principal, prin emisiuni de titluri de stat de pe piața internă, respectiv certificate de trezorerie și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung (în anul 2012 lansându-se prima emisiune de obligațiuni de tip benchmark cu scadența pe 15 ani), denumite în lei și în valută funcție de oportunitățile existente pe piață, și chiar și cu maturități mai lungi de 15 ani, dacă va exista o cerere suficientă în piață pentru astfel de maturități în condiții rezonabile de lichiditate și cost. În scopul optimizării portofoliului de titluri de stat se vor redeschide emisiunile de titluri de stat de tip benchmark emise în anii anteriori până la un volum care să permită creșterea lichidității pe piața secundară.

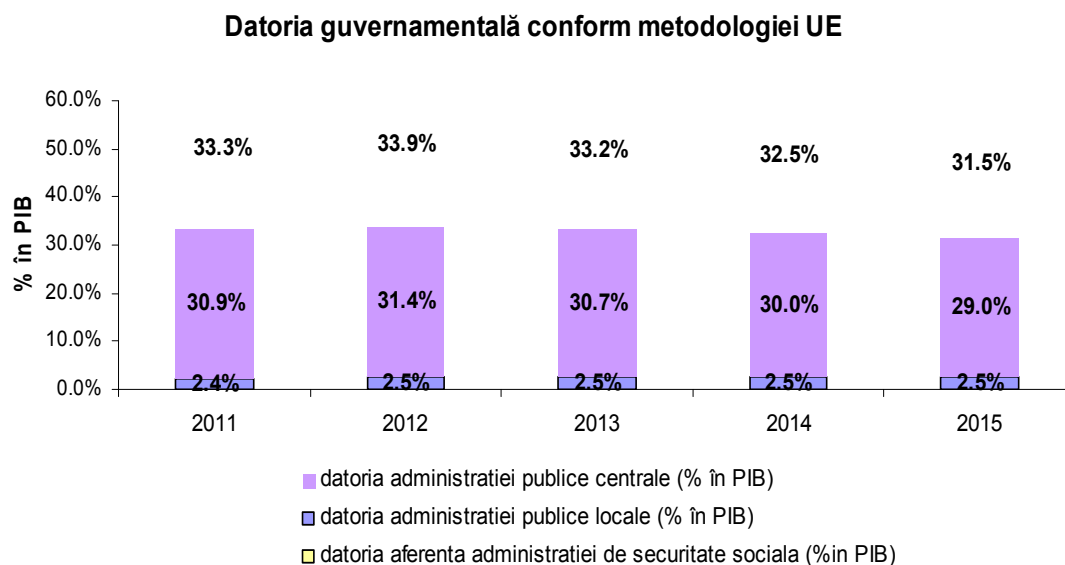
În ce privește sursele de finanțare externă, în anul 2012 se vor lansa emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat (MTN) pentru 2011-2013, și în completare se vor contracta împrumuturi de la instituții financiare internaționale (BIRD) pentru programe sectoriale, precum și împrumutul de tip preventiv DDO în valoare de 1 mld. de Euro. Profitând de fereastra de oportunitate apărută pe piața externă de capital la sfârșitul lunii ianuarie 2012, MFP a lansat o emisiune de euroobligațiuni în USD în cadrul Programului MTN, în valoare de 1,5 mld. USD, cu o maturitate de 10 ani și un cupon de 6,75 %, care a fost suprasubscrisă de cca 4,5 ori. Datorită evoluției favorabile a randamentului emisiunii de euroobligațiuni denumite în USD, la sfârșitul lunii februarie 2012 emisiunea a fost redeschisă și s-a atras un volum suplimentar de 750 mil. USD, la un randament în scadere cu 42 bp. Și această tranzacție a fost suprasubscrisă de cca 4 ori.

Începând cu anul 2013, finanțarea din surse externe a deficitului bugetar se va asigura preponderent din emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital.

¹⁹ Toti indicatorii utilizati în acest capitol sunt în conformitate cu metodologia UE

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piața pe care s-au emis aceste datorii și din rezerva financiară în valută a MFP. Începând cu anul 2010, pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere pentru asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, MFP a luat decizia constituirii unei rezerve financiare (buffer) în valută, având ca obiectiv consolidarea acesteia până la o valoare echivalentă acoperirii necesităților de finanțare a deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice pentru cca 4 luni.

Astfel, în perioada 2012 – 2015, pe fondul unei creșteri economice medii de cca 3,1 % din PIB și a unor deficite calculate conform metodologiei UE (SEC95) sub 2,5 % din PIB, estimăm că ponderea datoriei guvernamentale nu va depăși 34% din PIB, după cum rezultă din graficul de mai jos:

Factorii care au influențat asupra modificării ponderii datoriei guvernamentale în PIB în perioada 2012-2015, inclusiv ajustările stoc-fluxuri sunt prezentați în anexa 4.

4. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANTELOR PUBLICE

Evaluarea evoluției sustenabilității sistemului de pensii în România a fost realizată în cadrul Raportului privind sustenabilitatea (Sustainability Report, 2012), care a avut la bază evaluarea cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației în perioada 2010-2060 din Raportul privind îmbătrânirea populației²⁰.

Ținând cont de evoluția demografică conform estimărilor Eurostat (EUROPOP 2010) proiecțiile pentru România indicau o traiectorie a bugetului public de pensii în progres din perspectiva sustenabilității, urmând ca în 2060, România să fie pe a 14-a poziție în topul statelor UE cu pondere mare în PIB a cheltuielilor cu pensiile (în urma Luxemburgului, Sloveniei, Belgiei, Ciprului, Austriei, Maltei, Finlandei, Franței, Ungariei, Greciei, Italiei, Norvegiei și Spaniei). Această ierarhie reflectă un progres semnificativ față de cea rezultată din exercițiul de proiecție din 2009, în cadrul căruia România se afla pe locul 5.

În acest context, măsurile de restricționare a cheltuielilor cu asistența socială din anii anteriori și implementarea legii de reformare a sistemului public de pensii prin promovarea unor măsuri de lărgire a bazei de contribuții sociale simultan cu reducerea costurilor suplimentare legate de îmbătrânirea populației reprezintă un pas important în direcția îmbunătățirii sustenabilității finanțelor publice pe termen lung.

Sectorul de pensii

Proгноza demografică pentru România realizată recent de Eurostat (EUROPOP 2010) menține evaluarea anterioară (2008) privind accelerarea procesului de îmbătrânire a populației (reducerea cu 37% a populației între 20-65 ani comparativ cu reducerea cu 20% a populației totale) în perioada 2010-2061, ca rezultat al unei rate mici de fertilitate. Populația de peste 65 ani va crește de circa 1,9 ori, iar populația între 20-55 ani practic se va înjumătăți în acest interval de timp.

Viteza procesului de îmbătrânire va afecta negativ piața muncii. Raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și cele în vârstă de muncă (20-65 ani), crește semnificativ, ceea ce înseamnă că și în perspectiva următorilor 10-20 de ani sistemul public de pensii va avea resurse mult diminuate în raport cu cheltuielile.

În plus, evoluția numărului de pensionari pe structură de vârstă indică o pondere relativ ridicată a pensionarilor relativ tineri (între 45-55 ani) mai ales în rândul pensiilor de invaliditate.

De aceea măsurile recent adoptate privind înăsprirea accesului la pensiile de invaliditate, coroborat cu creșterea vârstei de pensionare pentru femei pot avea o contribuție importantă la diminuarea numărului de pensionari în următorii ani, mai ales că în anii 2025-2030 se prevede o creștere accelerată a numărului de persoane în vârstă de peste 65 de ani.

Proгноza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile a luat în considerare ipotezele demografice EUROPOP 2010 realizate de Eurostat și prognozele Comisiei Naționale de Proгноză pentru evoluția pieței muncii și a indicatorilor macroeconomici, considerându-se legislația în vigoare la 1 ianuarie 2011 ca fundament al politicii constante.

²⁰ Ageing Report, ce urmează a fi publicat în 2012

Estimările au la bază schimbările legislative introduse de Legea pensiilor:

- introducerea unei noi formule de indexare a pensiilor începând cu anul 2013
- până în anul 2020, punctul de pensie se va majora anual cu 100% din rata inflației plus 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut, din anul precedent. Dacă unul din indicatori are valoare negativă, se utilizează cel cu valoare pozitivă
- din anul 2021, se majorează anual cu 100% din rata inflației plus 45% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut, din anul precedent. Procentul din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut, se reduce gradual cu câte 5% în fiecare an
- creșterea vârstei de pensionare pentru femei la 63 de ani gradual până în anul 2030;
- includerea unor categorii de contribuabili care nu au contribuit anterior (armată, poliție, etc);
- reducerea pensionărilor anticipate și restricționarea celor de invaliditate;
- creșterea bazei de contribuții prin includerea unor noi categorii (profesii liberale).

De menționat că, pentru limitarea creșterii cheltuielilor cu asistența socială, în 2012, la fel ca și în anul 2011, s-a menținut măsura de înghețare a punctului de pensie la nivelul anului 2010.

Proгноza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	% în PIB				
	2011	2030	2040	2050	2060
Pensii de asigurări sociale ²¹ , din care,	9,5%	10,3%	11,6%	12,8%	13,5%
Pilonul 1 de pensii	9.0%	10%	11,6%	12,8%	13,5%
Pilonul 2 de pensii		0,5%	1,2%	1,5%	1,1%

Sursa: CNP

Rezultatele estimate prin modelul de pensii indică o creștere a ponderii cheltuielilor totale cu pensiile în PIB la circa 13,5% din PIB la finele intervalului de prognoză.

Pilonul 2 va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, un vârf al acestui indicator fiind așteptat în jurul anului 2050, cu atingerea unei ponderi de 1,5% din PIB.

Datele privind costurile pe termen lung cu îmbătrânirea populației au fost deja aprobate pentru Raportul Ageing 2012 și indica scăderea riscului privind sustenabilitatea sistemului de pensii datorată reformei pensiilor implementate în anul 2011, RO fiind încadrată în categoria de risc mediu (față de Ageing Report 2009 când figura în categoria țărilor cu risc maxim). Raportat la exercițiul anterior (Ageing Report 2009), creșterea cheltuielilor cu pensiile în 2060/2010 este de 3,7 pp comparativ cu varianta dinainte de implementarea reformei, unde creșterea în

²¹ inclusiv pensionari agricultori

2060/2007 era de 7.4 pp, în principal pe seama diminuării cu 30% a ratei de înlocuire prin introducerea sistemului de indexare gradual cu inflația a pensiei, dar și a creșterii vârstei de pensionare și a limitărilor privind pensionarea anticipată.

În acest sens, componenta costuri pe termen lung cu îmbătrânirea populației din formula de calcul a MTO (obiectivul de deficit structural pe termen mediu) se reduce de la 3.8% din PIB (stabilit în condițiile din anul 2009) la cca 2% din PIB, și corespunzător valoarea MTO în funcție de gradul de încărcare frontală ales.

ANEXE

Tabelul 1a. Proiecții macroeconomice

	Codul SEC	2011	2011	2012	2013	2014	2015
		Nivel ¹⁾ Mld.lei	Modificare procentuală				
1. PIB real	B1*g	535,4	2,5	1,7	3,1	3,6	3,9
2. PIB nominal	B1*g	578,6	10,7	5,4	7,0	6,4	6,4
Componentele PIB-ului real							
3. Cheltuielile consumului privat	P3	338,8	1,3	1,8	3,2	3,6	3,6
4. Cheltuielile consumului public	P3	82,4	-3,5	2,4	1,8	2,3	2,4
5. Formarea brută de capital fix	P51	133,1	6,3	7,2	7,4	7,5	7,8
6. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori (% din PIB)	P52+ P53		1,4	0,4	0,2	0,1	0,1
7. Exporturi de bunuri și servicii	P6	203,8	9,9	4,0	5,8	7,3	8,7
8. Importuri de bunuri și servicii	P7	234,9	10,5	7,9	7,7	8,6	9,3
Contribuții la creșterea PIB							
14. Cererea internă finală			1,9	3,2	4,2	4,6	4,8
15. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori	P52+ P53		1,4	0,4	0,2	0,1	0,1
16. Export net	B11		-0,8	-1,9	-1,3	-1,1	-1,0

¹⁾ Nivelul real al PIB și al componentelor sale este în prețurile anului precedent

Tabelul 1b. Evoluția prețurilor

	2011	2012	2013	2014	2015
	Modificare procentuală				
1. Deflatorul PIB	8,1	3,7	3,9	2,8	2,5
2. Deflatorul consumului privat	5,8	3,3	3,4	2,5	2,2
3. Indicele armonizat al prețurilor de consum	5,8	3,0	2,9	2,8	2,5
4. Deflatorul consumului public	1,0	2,3	2,3	2,4	2,3
5. Deflatorul investițiilor	6,7	4,0	3,3	2,0	2,2
6. Deflatorul exportului (bunuri și servicii)	8,8	6,0	2,4	2,5	2,5
7. Deflatorul importului (bunuri și servicii)	7,1	5,4	2,1	1,9	2,0

Tabelul 1c. Evoluția pieței forței de muncă

	Codul SEC	2011	2011	2012	2013	2014	2015
		Nivel mii pers.	Modificare procentuală				
1. Populația ocupată totală ¹⁾		9087,2	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5
2. Populația ocupată, mii ore lucrate ²⁾		16817,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6
3. Rata șomajului -% ³⁾			7,4	7,1	6,9	6,7	6,5
4. Productivitatea muncii ⁴⁾			2,0	1,3	2,7	3,0	3,3
5. Productivitatea muncii orare ⁵⁾			2,0	1,2	2,5	2,9	3,3
6. Compensația salariaților – mil. lei	D1	216240	3,8	4,1	5,8	6,3	6,3
7. Compensația pe salariat - lei		36360	3,7	3,8	5,3	5,9	5,9

¹⁾ Populația ocupată, definiția pentru conceptul intern din conturi naționale

²⁾ Definiția din conturi naționale

³⁾ Definiția armonizată cu Eurostat (Labour Force Survey – AMIGO)

⁴⁾ PIB real pe persoană ocupată

⁵⁾ PIB real pe oră lucrată

Tabelul 1d. Balanțele sectoriale

% din PIB	Codul SEC	2011	2012	2013	2014	2015
1. Soldul net, față de restul lumii	B9	-4,2	-5,0	-4,9	-4,8	-4,7
Din care:						
- balanța bunurilor și serviciilor		-5,2	-6,9	-7,4	-8,0	-8,3
- balanța veniturilor și transferurilor		1,0	1,7	2,3	2,9	3,3
- contul de capital		0,0	0,2	0,3	0,3	0,3
2. Soldul net al sectorului privat	B.9	1,0	-2,7	-3,4	-3,6	-3,8
3. Soldul net al sectorului guvernamental	PDE B.9	-5,2	-2,3	-1,5	-1,2	-0,9
4. Discrepanța statistică			opțional	opțional	opțional	opțional

Tabelul 2. Proiecția bugetului consolidat

	Codul SEC	2011	2011	2012	2013	2014	2015
		Nivel Mil.lei	% din PIB				
Soldul net (EDP B9), pe sub-sectoare							
1. Buget consolidat	S.13	-30.335,5	-5,2	-2,3	-1,5	-1,2	-0,9
2. Administrația centrală	S.131	-26.466,5	-4,6	-2,1	-1,4	-1,0	-0,9
3. Administrația de stat	S.132	M	M	M	M	M	M
4. Administrația locală	S.133	-3.206,7	-0,6	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
5. Fonduri de asigurări sociale	S.134	-662,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
Buget consolidat (S13)							
6. Încasări totale	TR	187.824,0	32,5	34,3	34,5	34,1	34,0
7. Cheltuieli totale	TE ¹⁾	218.159,5	37,7	36,7	36,0	35,3	34,9
8. Soldul net	EDP B.9	-30.335,5	-5,2	-2,3	-1,5	-1,2	-0,9
9. Dobânzi	EDP D.41	9.046,1	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
10. Balanța primară ²⁾		-21.289,4	-3,7	-0,6	0,2	0,5	0,8
11. One-off și alte măsuri temporare ³⁾		-6.414,8	-1,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Componente de venituri selectate							
12. Impozite totale (12=12a+12b+12c)		108.985,2	18,8	19,4	18,9	19,9	20,3
12a. Impozite pe producție și import	D.2	72.645,3	12,6	12,8	12,4	opțional	opțional
12b. Impozite curente pe venit, avuție, etc	D.5	33.369,4	5,8	6,0	6,1	opțional	opțional
12c. Impozite pe capital	D.91	0	0	0	0	opțional	opțional
13. Contribuții sociale	D.61	51.056,3	8,8	9,0	9,1	opțional	opțional
14. Venituri din proprietate	D.4	4.694,9	0,8	1,0	0,9	opțional	opțional
15. Alte ⁴⁾		23.087,6	4,0	4,9	5,6	opțional	opțional
16=6. Venituri totale	TR	187.824,0	32,5	34,3	34,5	34,1	34,0
p.m.: povara fiscală (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995) ⁵⁾							
Componente de cheltuieli selectate							
17. Remunerare angajați + consum intermediar	D.1+P.2	78.112,8	13,5	13,2	12,9	13,0	12,0
17a. Remunerare angajați	D.1	43.491,3	7,5	7,6	7,4	7,4	7,4
17b. Consum intermediar	P.2	34.621,5	6,0	5,6	5,5	5,6	4,6
18. Contribuții sociale (18=18a+18b)		73.122,5	12,6	12,0	11,8	11,9	12,3

	Codul SEC	2011	2011	2012	2013	2014	2015
		Nivel Mil.lei	% din PIB				
Din care Ajutoare de șomaj ⁶⁾							
18a. Contribuții sociale în natură	D.6311, D.63121, D.63131	6.607,7	1,1	1,0	0,9	0,9	1,0
18b. Contribuții sociale, altele	D62	66.514,8	11,5	11,0	10,9	11,0	11,3
19=9. Dobânzi	EDP D.41	9.046,1	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
20. Subvenții	D.3	2.572,6	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2
21. Formarea brută de capital fix	P.51	30.356,8	5,2	5,0	5,1	5,1	5,3
22. Transferuri de capital	D.9	13.486,5	2,3	2,0	1,9	2,2	2,3
23. Altele ⁷⁾		11.462,2	2,0	2,5	2,4	1,2	1,1
23=7. Cheltuieli totale	TE1	218.159,5	37,7	36,7	36,0	35,3	34,9

¹⁾ Ajustate cu fluxul net de swap, adică $TR-TE=EDP\ B9$

²⁾ Balanța primară este calculată ca (EDP B9, punctul 8) plus (EDP D.41, punctul 9)

³⁾ Semnul plus înseamnă reducerea deficitului ca urmare a măsurilor one-off

⁴⁾ $P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9$ (diferit de D.91)

⁵⁾ Inclusiv cele colectate de UE și inclusiv ajustarea cu taxele și contribuțiile sociale necollectate (D.995)

⁶⁾ Include beneficiile în numerar (D.621 și D.624) și în natură (D.631), legate de ajutoarele de șomaj

⁷⁾ $D.29+D4$ (diferit de D.41)+ $D.5+D.7+D.9+P.52+P.53+K.2+D.8$

Tabelul 3. Cheltuieli cu administrația centrală, după funcție

% din PIB	Cod COFOG	2010	2015
1. Servicii publice generale	1	4,5	n.a.
2. Apărare	2	1,5	n.a.
3. Ordine publică și siguranță	3	2,4	n.a.
4. Relații economice	4	6,8	n.a.
5. Protecția mediului	5	0,7	n.a.
6. Servicii domiciliare și comunitare	6	1,3	n.a.
7. Sănătate	7	4,2	n.a.
8. Recreere, cultură și religie	8	1,1	n.a.
9. Învățământ	9	3,4	n.a.
10. Protecție socială	10	14,4	n.a.
11. Total cheltuieli (=punct 7=23 în Tabel 2)	TE	40,2	n.a.

Tabelul 4. Evoluția datoriei guvernamentale

% din PIB	Codul SEC	2011	2012	2013	2014	2015
1. Datoria guvernamentală brută ¹⁾		33,3	33,9	33,2	32,5	31,5
2. Modificarea datoriei guvernamentale		2,8	0,6	-0,7	-0,7	-1,0
Contribuția la modificarea datoriei brute						
3. Balanța primară ²⁾		-3,7	-0,6	0,2	0,5	0,8
4. Dobânda ³⁾	EDP D.41	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
5. Ajustări stoc-flux		-2,5	-1,7	-2,2	-1,9	-1,9
Din care:						
- Diferențe între dobânzi plătite și accrua ⁴⁾		-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,02
- Acumularea netă de active financiare ⁵⁾		1,1	0,5	0,0	0,0	0,0
din care :		0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
- apărute din privatizare		0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
- Efecte ale evaluării și altele ⁶⁾		-3,5	-2,2	-2,2	-1,9	-1,9
p.m. rata dobânzii implicite asupra datoriei ⁷⁾		5,7	5,4	5,4	5,5	5,7
Alte variabile relevante						
6. Active financiare lichide ⁸⁾		3,4	3,0	2,8	2,6	2,4
7. Datoria financiară netă (7=1-6)		29,9	30,9	30,4	29,9	29,1
8. Amortizarea datoriei (obligații existente) începând cu finele anului anterior ⁹⁾		8,7	9,2	3,6	2,8	3,1
9. Procent din datorie denominată în valută		57,8	57,6	53,8	51,7	50,0
10. Maturitate medie ¹⁰⁾		4,0	4,2	-	-	-

¹⁾ Definit conform Regulamentului 3605/93 (nu este concept ESA)

²⁾ Conform poz10 din tabelul 2

³⁾ Conform poz 9 din tabelul 2

⁴⁾ Diferențele privind cheltuieli cu dobânzile, alte cheltuieli și venituri pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie-la-PIB este peste valoarea de referință

⁵⁾ Active lichide (valută), obligațiuni guvernamentale, active în țări terțe, întreprinderi controlate de stat și diferența dintre activele cotate și cele ne-cotate pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie-la-PIB este peste valoarea de referință

⁶⁾ Modificări datorate variației ratelor de schimb și operării pe piața secundară pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie-la-PIB este peste valoarea de referință

⁷⁾ Variabila proxy asociată este reprezentată de raportul dintre plățile anuale de dobânzi și stocul mediu de datorie din anul precedent

⁸⁾ AF1, AF2, AF3 (consolidate la valoarea de piață), AF5 (dacă este cotelă la bursă; inclusiv acțiunile fondurilor mutuale)

⁹⁾ indicator calculat pe baza soldului datoriei la 31.12.2011.

¹⁰⁾ maturitate medie ramasa (ani).

Tabelul 5. Evoluții ciclice

% din PIB	Codul SEC	2011	2012	2013	2014	2015
1. Creșterea reală PIB (%)		2,5	1,7	3,1	3,6	3,9
2. Soldul net consolidat	PDE B9	-5,2	-2,3	-1,5	-1,2	-0,9
3. Cheltuieli cu dobânzi	PDE D41	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
4. Măsuri temporare și <i>one-off</i> ¹⁾		-1,1	0,1	0,0	0,0	0,0
5. Creșterea PIB potențial (%)		2,1	2,2	2,4	2,6	2,8
Contribuții:						
- muncă		0,2	0,2	0,3	0,3	0,4
- capital		1,4	1,5	1,6	1,7	1,8
- productivitatea totală a factorilor		0,5	0,4	0,4	0,5	0,6
6. Output gap		-2,9	-3,4	-2,7	-1,8	-0,7
7. Componenta ciclică		-0,9	-1,0	-0,8	-0,5	-0,2
8. Sold ajustat ciclic (2-7)		-4,3	-1,3	-0,7	-0,7	-0,7
9. Sold primar ajustat ciclic (8+3)		-2,7	0,4	1,0	1,0	1,0
10. Balanța structurală (8-4)		-3,2	-1,4	-0,7	-0,7	-0,7

¹⁾ Un semn plus înseamnă măsuri one-off de reducere a deficitului

Tabelul 6. Diferențe față de varianta precedentă

		Codul SEC	2011	2012	2013	2014	2015
Creșterea PIB (%)							
Varianta precedentă		1,5	4,0	4,5	4,7	3,9	
Varianta actualizată		2,5	1,7	3,1	3,6		
Diferența		1,0	-2,3	-0,6	-1,1		
Balanța bugetară (% din PIB)							
Varianta precedentă	PDE B9	-4,9	-3,0	-2,6	-2,1	-0,9	
Varianta actualizată	PDE B9	-5,2	-2,3	-1,5	-1,2		
Diferența		-0,3	0,7	1,1	0,9		
Datoria publică brută (% din PIB)							
Varianta precedentă		33,3	33,2	32,8	31,9	31,5	
Varianta actualizată		33,3	33,9	33,2	32,5		
Diferența		0,0	0,7	0,4	0,6		

Tabelul 7. Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

% din PIB	2007	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Cheltuieli totale							
<i>Din care:</i> Cheltuieli legate de vârstă		17,6	16,9	18,2	19,9	21,7	22,9
- Cheltuieli cu pensiile	6,44	9,82	9,21	10,25	11,63	12,76	13,52
Cheltuieli cu asigurările sociale							
Pensii pentru limita de vârstă și anticipate	5,27	8,10	7,76	8,81	10,14	11,24	12,01
Alte pensii (invaliditate, urmași)	0,82	1,72	1,44	1,44	1,49	1,52	1,51
Pensii ocupaționale (dacă țin de administrația centrală)							
- Îngrijirea sănătății		3,7	3,7	3,9	4,2	4,5	4,6
- Îngrijirea pe termen lung (anterior inclusă la „îngrijirea sănătății”)		0,6	0,7	0,8	1,0	1,1	1,4
- Cheltuieli cu educația	3,6	3,5	3,3	3,2	3,1	3,3	3,4
Alte cheltuieli legate de vârstă							
Cheltuieli cu dobânzile							
Venituri totale							
<i>Din care</i> venituri din proprietăți							
<i>Din care:</i> din contribuțiile la pensii (sau contribuții sociale, după caz)		7,15	8,07	9,66	11,13	12,47	13,72
Active ale fondurilor pentru rezervele de pensii		1,07	6,01	11,36	8,81	5,66	3,94
<i>Din care</i> active consolidate ale fondurilor pentru pensiile publice (alte active decât pasivele administrației centrale)							
Reforme sistemice ale pensiilor¹⁾							
Contribuții sociale direcționate către sistemul pensiilor private obligatorii ²⁾		0,30	0,95	1,14	1,33	1,49	1,66
Cheltuieli cu pensiile plătite de către sistemul pensiilor private obligatorii ³⁾		0,00	0,12	0,48	1,19	1,48	1,14
Presupuneri							
		- ritmuri medii -					
Creșterea productivității muncii		0,4	3,3	2,1	2,3	2,1	1,7
Creșterea reală a PIB		-1,3	2,1	1,3	1,2	0,7	0,5
		- % -					
Rata de participare în rândul bărbaților (20-64 ani)		77,0	78,1	75,6	73,4	72,9	73,8
Rata de participare în rândul femeilor (20-64 ani)		59,9	59,4	57,3	55,6	55,2	56,4
Rata totală de participare (20-64 ani)		68,4	68,8	66,5	64,5	64,1	65,2
Rata șomajului – BIM		7,3	7,0	6,6	6,7	6,8	6,9
Populația în vârstă de 65 ani și peste din populația totală		15	18	20	26	31	35

Sursa: Ageing Report 2012

Ritmurile medii se referă la perioada dintre anii menționați.

¹⁾ Reformele sistemice ale pensiilor se referă la reformele pensiilor care introduc un sistem multi-pilon, ce include un pilon obligatoriu cu fond propriu total

²⁾ Contribuții sociale sau alte venituri obținute de către pilonul obligatoriu cu fond propriu total, pentru acoperirea obligațiilor legate de pensii, atrase în conformitate cu reforma sistemică

³⁾ Cheltuieli cu pensiile sau alte beneficii sociale plătite de către pilonul obligatoriu cu fond propriu total, în legătură cu obligațiile legate de pensii, atrase în conformitate cu reforma sistemică